

Kitsy nii pkëë San Juan

Lëë xaa nii nak xtiits Dios biid lo kislyu

1 ¹ Klo worñee karty kwe kislyu kwyo tublan tiits kexka lo Dios aan lëë tiits ko nak Dios. ² Lo Dios kwyo tiits ko. ³ Lëë tiits ko psaa kchë kchësy cos. Ni tu cos nii no kwyaady sin tiits ko. ⁴ Lëë tiits ko nak kyalmañ aan lëë kyalmañ go nak bini nii xsaani lo meñ. ⁵ Lëë bini go xsaani lo nguey aan kchilody nguey ksuyoo.

⁶ Lëë Dios pxaal tu xaa nii pcholë Juan ⁷ biid këb lo meñ nii lëë xaa nii nak bini kiid parñee tsiñee kiid xaa kniladzy meñ xtiits xaa. ⁸ Lëdy Juan nak bini, sink lëë xaa biid këb lo meñ nii lëë bini kiid. ⁹ Tsigore biid bini nii nli xsaani lo meñ lo kislyu.

¹⁰ Lëë xaa nii nak bini go biid lo kislyu, aan nikxe nii lëë xaa psaa kislyu, byuumbeydy meñ xaa. ¹¹ Biid xaa lo meñ xkyedzy xaa, per psaldy meñ xkyedzy xaa xaa. ¹² Lëë xaa ptee tiits nii kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa kak xiñ Dios. ¹³ Ni nli gaa nii xiñ Dios nak meñ go, per nakty meñ go xiñ Dios porñee koly meñ go sinak chaly xiñ chol meñ, sink lëë meñ go nak xiñ Dios porñee singo kwlaño styoo Dios.

¹⁴ Lëë xaa nii nak tiits ko biid lo kislyu aan lëë xaa kwyo lady no. Pkëstyoo xaa kchësy meñ ni bluuy xaa tiitsli, ni ptyon gaa noo kyalwnabey nii ptee Tat Tios lo xaa. Mëëd tusy nak xaa lo Tat Tios.

¹⁵ Lëë xaa nii nak tiits ko pseety Juan tsiñee chëb Juan:

—Mastre non tu xaa nii kiid tsiñee lëën kpi, por nol xaa worñee lëën koly.

¹⁶ Kchësy lo no xneetsy xaa kchë nii chap xaa ni xitsy xkwaa gaa kyalnsaak nii xneetsy xaa lo no. ¹⁷ Lëë Moisés biidni xley Dios, per lëë Jesucrist biidni kyalwkëstyoo ni tiitsli. ¹⁸ Ni tu cho karty kan Dios, xaktyee xiñ xaa nii tugak no lo xaa. Lëë xaa bluuy Dios lo no.

Lëë Juan Bautist xñee cho nak Jesucrist

(Mt. 3:11-12 ; Mr. 1:7-8 ; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Lëë meñ Israel nii no Jerusalén pxaal pxosy ni meñ levita nii chuñ yudar pxosy kunabtiits cho nak Juan. ²⁰ Aan lëë Juan chëb:

—Kaazhkaa lëdy naa nak Crist.

²¹ Tsigo lëë xaa go kwnabtiits stub chëb:

—¿Cho nakoo tsigo busy? ¿Pe lii nak profet Elías?

Lëë Juan chëb:

—Lëdyo, lëdy naaw.

Loxsye ngo lëë xaa kwnabtiits stub chëb xaa:

—¿Lii tsigo busy nak profet nii no kiid?

Lëë Juan kwëb chëb:

—Lëdyo.

²² Tsigo lëë xaa go chëb stub:

—¿Cho nakoo busy? Por no nii kyo knii noo tiits lo xaa nii pxaal lëë noo. Kwnë dyon cho nakoo.

²³ Lëë Juan chëb:

—Naa nak tsiy xaa nii xñee lo meñ tañ: “Kol kwii tu nëz tubli tedy xaa nii xñabey.” Singo kwnee profet Isaías.

²⁴ Tsigo lëë bla xaa nii pxaal meñ fariseo chëb lo Juan:

²⁵ —Deelñee lëdy lii tsigo busy nak Crist ni lëdy lii nak Elías ni lëdy lii nak profet, ¿penak nii xchoobnisoo?

²⁶ Tsigo lëë Juan chëb:

—Nli naa xchoobnis con nis, per lady to no tu xaa nii xyumbeydy to.

²⁷ Lëë xaa kiid tsiñee lëën kpi. Xaa non xaa ni parñee kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

²⁸ Betania nii nche kexka chu kiigwpee Jordán no kchoobnis Juan worñee kuneet kchë xaa go lo Juan.

Lëë Jesús nak xaa nii xtsily xtol meñ

²⁹ Lëë byaani lyu lëë Jesús kwey lo Juan aan tsiñee lëë Juan kon xaa, lëë Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpékwxiily Dios nii ktsily kchë xtol meñ sëed ske. ³⁰ Lëë xaa psetyaar worñee niyaa nii nare kiid tu xaa nii mastre non lon, por nol xaa worñee kolyaa. ³¹ Nikle nandyaa cho nak xaa, per lëën syely kchoobnis parñee kyumbey meñ Israel xaa.

³² Lëë gak Juan chëb:

—Konaa byety Kyalbini Ntson kpaa sinak tu palom aan lëë Kyalbini Ntson byab lady xaa. ³³ Nandyaa cho nak xaa, per lëë xaa nii pxaal naa syely kchoobnisaa con nis në lon: “Xaa nii kanoo kyab Kyalbini Ntson lady, xaa go kchoobnis meñ con Kyalbini Ntson.” ³⁴ Lëë xaa konlaa ni lëën xñeli gaa nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

Mëëdscuel nii klootyee kwle Jesús

³⁵ Lëë byaani stu lyu lëë Juan nche mismi gak lugar go ksa chop xpéëdscuel. ³⁶ Tsiñee lëë Juan kon nii lëë Jesús sitedy siko, lëë Juan chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xpékwxiily Dios si ske.

³⁷ Tsiñee lëë chop xpéëdscuel Juan biñ ngo, lëë xaa sinal Jesús. ³⁸ Tsi lëë Jesús kon nii lëë xaa sinal, lëë Jesús chëb:

—¿Pe cos chakladzy to?

Tsigo lëë xaa chëb:

—Maestre, ¿pa nak liidzyoo?

³⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol të gaanoo kuy do paw.

Tsigo lëë xaa kwey laañee no Jesús aan lëë xaa ptseñ lo Jesús porñee tsel siik las cuatro nak worñee pchoonal xaa Jesús.

⁴⁰ Betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nak xpëédscuel Juan nii pchoonal Jesús. ⁴¹ Lëë Ndresy kukyub Simoñ aan lëë xaa chëb lo xaa:

—Lëë noo ptyon Mesías, xaa nii këmbëës no kiid. Lëë xaa nak Crist.

⁴² Loxsye ngo lëë Ndresy kuni Simoñ lo Jesús aan tsínee lëë Jesús kon xaa, lëë Jesús chëb:

—Lii nak Simoñ. Xiñ Jonás nakoo, per lëël kcholë Cefas. (Tiits ko nak sinak nii xñee no Pedre.)

Lëë Jesús xkwetsy Felip ni Natanael

⁴³ Lëë byaani stu lyu lëë Jesús kwlokyeñ tsi xtañ meñ Galilea. Lëë xaa ptsyool Felip aan lëë xaa chëb:

—Tënal naa.

⁴⁴ Betsaida lë xkyedzy Felip. Xaa kyedzy ko gak nak Ndresy ni Pedre.

⁴⁵ Loxsye ngo lëë Felip kukyub Natanael aan lëë xaa chëb:

—Lëë noo ptyon xaa nii tant xseety Moisés leñ libre nii kë ley ni lëë gaa xaa nak xaa nii tant pseety kchë profet. Lëë xaa nak Jesús Nazaret. José nak pxosy xaa.

⁴⁶ Lëë Natanael chëb:

—¿Schilo nawen kchoo tu xaa buen leñ kyedzy Nazaret?

Tsigo lëë Felip chëb:

—Të gaanoo kuyoo.

⁴⁷ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë Natanael mer ktsiñ lo xaa lëë xaa chëb:

—Lëë tu xaa nii nli nak xaa Israel sëëd ske. Ni tu kyalwkëti nody leñ styoo xaa.

⁴⁸ Lëë Natanael kwnabtiits chëb:

—¿Xa xyumbeyoo naa?

Lëë Jesús chëb:

—Antes nii ngwetsy Felip lii, konaa soboo xan yag yegw.

⁴⁹ Tsigo lëë Natanael chëb:

—Maestre, lii nak Xiñ Dios. Lii nak xrey meñ Israel.

⁵⁰ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtitasa nayak xaktyee porñee niyaa nii lëën kon lii xan yag yegw? Nare kanoo cos nii mastre kuuñ ksee styool.

⁵¹ Ni chëb Jesús:

—Nli xñen nii lëë do kan kyal kpaan ni lëë do kan nii lëë xangly Dios kyëp kyety lady mguiy nii pxaal Dios.

Lëë Jesús chi laañee chak kyalwtsiilña

2 ¹ Tse nii kwloxo tson kpidz lëë tu kyalwtsiilña kok Caná, tu kyedzy nii nche nëz Galilea. Lëë xñaa Jesús kwey, ² aan wi Jesús kwey ksa xpëédscuel. ³ Mer wrolyee lo lni lëë viñ pidzy, aan lëë xñaa Jesús chëb:

—Lëë XVIÑ meñ re kwlox.

⁴ Per lëë Jesús chëb lo xñaa:

—¿Penak nii xñeelo lon? Karty tsitsib xworaa.

⁵ Per lëë me chëb lo meñ nii xkiisy viñ:

—Kol kuuñtsyey kchë nii kñë xaa.

⁶ Lëetyee gaa lëë xoop tiñ nii nyaa con kyo nche siko. Leñ tiñ go chadx ña meñ Israel. Masy tap kaly gaa o tu kyoow gaa litre nis xtyëë tu leñ tiñ go. ⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii xkiisy viñ:

—Kol jkatsë ksa tiñ gue nis.

Lëew pkatsë xaa axte pixo chu tiñ. ⁸ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Kol kwii xisyo aan kol tsiniw lo xaa nii chuñ lni.

Aan lëew kuni xaa. ⁹ Tsiñee lëë xaa nii chuuñtsyey lni pkëë chuw nis nii byak viñ, nandy xaa dyon pa pchoow. Xaktyee xaa nii xkiisy nano, porñee lëë xaa go kwlii nis. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy xaa nii ptsiilña ¹⁰ aan lëë xaa chëb:

—Kchësy meñ gon xkiisy viñ buen tsiñee lëë lni chislo, aan axte lultime xkiisy meñ viñ mban, per lëë lii, lëël kwlootsey viñ buen par kiisylo lultime.

¹¹ Caná nii ngab Galilea klootyee beeñtsyey Jesús kyalntson. Siko bluuuy xaa xkyalwnabey xaa, aan lëë xpëëdscuel xaa bniladzy xtiits xaa.

¹² Loxsye ngo lëë xaa si Capernaum ksa xñaa xaa ni betsy xaa ni xpëëdscuel xaa, aan lëë xaa kwlës siko bla kpidz.

Lëë Jesús chuuñ nyë lidzy Dios

(Mt. 21:12-13 ; Mr. 11:15-18 ; Lc. 19:45-46)

¹³ Aan como lëë paskw nii chuuñtsyey meñ Israel sëed yob, lëë Jesús kwey Jerusalén. ¹⁴ Tsiñee lëë xaa kwsëeb leñ lidzy Dios, lëë xaa kon kchë meñ nii xto yosy, ni meñ nii xto mëkwxiily ni palom, ni meñ nii nche sob laañee xtsyëë tumi. ¹⁵ Tsigo lëë xaa psaa tu soty aan lëë xaa kwlii kchë meñ go leñ lidzy Dios ksa meñ go mëkwxiily ni yosy. Kchësy xtumi meñ nii xtsëë centab pchoots xaa lo lyu ni ptische xaa xmezh meñ go. ¹⁶ Chëb xaa lo xaa nii xto palom:

—¡Kol kwii kchë ngue nu! ¡Kyuñdy to lidzy pxosyaa tu mesón!

¹⁷ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa psaladzy tiits nii kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Sinrii xñeew: “Tirak xkëstyoon lidzy pxosyaa.”

¹⁸ Tsigo lëë meñ Israel chëb:

—Beeñtsyey tu kyalntson parñee kniladzy noo nii xaa xñabey nakoo.

¹⁹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol knitylo ktoo re aan tsonak kpidz lëëw ksoblin stub.

²⁰ Tsigo lëë meñ Israel chëb:

—Choowpxoop iz kwë meñ kwyaak ktoo re. ¿Xa ksaaloolo tsonak kpidz?

²¹ Per byeñdy xaa nii misme xcuerp Jesús nak ktoo nii pseety Jesús.

²² Por ngo, tsínee lëë Jesús pañ, lëë xpéédscuel xaa psaladzy kchë nii kwnee xaa, aan lëë xaa bniladzy kitsy nii kë xtiits Dios ni lëë xaa bniladzy xtiits Jesús.

Xyumbey Jesús kchësy meñ

²³ Worñee lëë Jesús kwey paskw Jerusalén, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa tsínee kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey xaa. ²⁴ Per kopty Jesús kchë meñ go confians, porñee xyumbey xaa kchë meñ. ²⁵ Xkiiñdy xaa nii dyon cho këb xa nak meñ lo xaa, por misme lëë xaa nan pe cos xsya leñ styoo meñ.

Lëë Jesús chutiitsni Nicodemo

3 ¹ Lëë tu xaa fariseo nii pcholé Nicodemo kwey lo Jesús. Tu xaa non nak xaa lo meñ Israel. ² Kyool kwey Nicodemo lo Jesús aan lëë xaa chëb:

—Maestre, ndon noo nii lëë Dios pxaal lii par kuuñ kseedyoo lëë noo, por ni tu cho chilody kuuñtsyey kyalntson nii chuuñtsyeyoo deelñee naknidy Dios xaa.

³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii sëëbty kchë meñ nii kaldy stub laañee xñabey Dios.

⁴ Tsigo lëë Nicodemo kwnabiits chëb:

—¿Per xa mod na dyon kpikche kaly tu xaa nii kwyoxle stub? ¿Pe schilo nayak kyo xaa leñ xñaa xaa stub par kpikche kaly xaa?

⁵ Aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen nii deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ nii chaly, chilody kyey meñ go laañee xñabey Dios. ⁶ Kchë meñ nii chaly no pxosy, per deelñee sëëbty Kyalbini Ntson leñ styoo meñ, chilody kak meñ xiñ Dios. ⁷ Kseety styool nii xñen lool nii kchësy meñ no nii kaly stub.

⁸ Laañee xkaatyee xpi me ni chonoo xbi me, per nandyoo pa sëëd me ni nandyoo pa tsi me. Singo gak nak Kyalbini Ntson nii xsyëëb leñ styoo meñ.

⁹ Tsigo lëë Nicodemo kwnabiits stub chëb:

—¿Pe nli lëësy kchë cos re?

¹⁰ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Maestre nakoo Israel aan nandyoo xa nak kchë cos re? ¹¹ Nli xñen nii nonsyke nii ndon noo ni ptyon noo xñee noo. Per xnilasty to kchë nii xñee noo. ¹² Deelñee xnilasty to xtitsaa tsínee xsetyaa cos lo kislyu re lo do, ¿xa kniladzy to xtitsaa tsínee lëën kseety cos nii sëëd kpaa?

¹³ 'Ni tu cho karty tsép kpaa, xaktyee xaa nii byety kpaa. Lëë xaa go nak mguiy nii pxaal Dios. ¹⁴ Aan sinak nii psaa gak Moisés tu mëël aan psoob klaa xaa ma tu kik yag, singo gak no nii kyënal mguiy nii pxaal

Dios lo crusy,¹⁵ parñee kchësy meñ nii kniladzy xtiits xaa nii pxaal Dios, kejty meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

Xkyalwkëstyoo Dios

¹⁶ 'Tir pkëstyoo Dios meñ nii nche lo kislyu re. Por ngo lëë xaa pxaal xiñ xaa nii nak mëëd tusy lo xaa, parñee kejty kchësy meñ nii kniladzy xtiits xiñ xaa, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.¹⁷ Pxaaldy Dios xiñ lo kislyu par jkëékiy xaa meñ, sink lëë xaa pxaal xiñ xaa par kteelaa xaa meñ.

¹⁸ Kchë meñ nii xniladzy xtiits Xiñ Dios chilody kyëkiy meñ go, per lëë meñ nii xnilasty, lëë meñ go kyëkiy porñee xnilasty meñ go xtiits xaa nii nak mëëd tusy lo Dios.¹⁹ Kchësy meñ nii xnilasty kyëkiy, por psaldy meñ go xaa nii nak bini worñee biid xaa lo kislyu, sink lëë meñ go byaan lo nguey porñee xtsiladzy meñ go xtol.²⁰ Kchësy meñ nii chuñ cos mal xtilyni bini, aan xpigty meñ go lo bini parñee kak ndoondy kchë cos mal nii chuñ meñ go.²¹ Kchë meñ nii xniladzy tiitsli xpig lo bini parñee kak nyoo nii lëë meñ go chuuñtsyey nii xñabey Dios.

Lëë Juan Bautist xseety Jesús

²² Loxsye ngo lëë Jesús kwey xtañ meñ Judea ksa xpëëdscuel, aan lëë xaa pchoobnis meñ siko.²³ Lëëtyee gaa wi Juan no kchoobnis meñ tu laañee lë Enón nii nche kexka Salim. Naal nis no siko, aan ndaly meñ kuchobnis.²⁴ Karty tso Juan skiib wor go.

²⁵ Per lëë bla xaa nii nak ksa Juan ptilytiitsni tu xaa Israel. Ptilytiits xaa xa kak nyë meñ parñee kuuñ ksak meñ Dios.²⁶ Aan lëë xaa kukëb lo Juan:

—Maestre, biño gaanoo, lëë xaa nii biid lool stublad chu kiigwpee Jordán, xaa nii tant pseetyoo loo noo, lëë xaa no kchoobnis aan lëë meñ sinal xaa.

²⁷ Tsigo lëë Juan chëb:

—Ni tu meñ chilody kap pe tu cos deelñee kteejty Dioso.²⁸ Misme lëë do biñ kwnen nii lëdy naa nak Crist, sink tu xaa nii kwtenechsylo xaa nakaa.²⁹ Lo tu kyalwtsiilña tsesy xsyo xamigw xaa nii ptsiilña. Lëë xaa nii ptsiilña xsyob kwi tsiil, aan tsi lëë xaa nii ptsiilña xñee, xle xamigw xaa. Singo gak naa xlen chonaa kchë nii chuuñtsyey xaa.³⁰ No nii kak xaa tu xaa non, lëë naa no nii tseyga tseyga kyablyun.

Xaa nii sëëd kpaa

³¹ 'Lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey kchë meñ. Kchë meñ nii no lo kislyu xñee nonsyke cos nii no lo kislyu. Per lëë xaa nii sëëd kpaa xñabey lo kchë meñ,³² ni nonsyke nii konle xaa ni biñle xaa xñee xaa. Per ni tu cho xnilasty nii xñee xaa.³³ Per kchë meñ nii xniladzy xtiits xaa xyeñ nii nli tiitsli xñee Dios.³⁴ Porque xtiits Dios xñee xaa nii pxaal Dios, ni lëë

gaa Dios xtee xKyalbini lo xaa, xkady Dios xKyalbini.³⁵ Xkëstyoo Tat Tios xiñ, por ngo lëë xaa ptee kchëlo kyalwnabey lo xaa.³⁶ Kchësy meñ nii kniladzy xtiits Xiñ Dios jkaa tu kyalmbañ nii nitylody. Per lëë meñ nii knilasty xtiits Xiñ Dios, jkaady meñ go kyalmbañ nii nitylody, sink lëë meñ go jkaa castigw nii kxaal Dios.

Lëë Jesús chutiitsni tu kwanaa Samaria

4 ¹ Lëë meñ fariseo biñ nii ndaly meñ kwsëëb xlad Jesús ni ndalyre meñ xchobnis lo xaa que lo Juan.² Per lëdy lëë Jesús xchoobnis, sink xpëëdscuel xaaw.³ Tsiñee lëë Jesús biñ ngo, lëë xaa bi xtañ meñ Judea aan lëë xaa sey xtañ meñ Galilea.

⁴ Per no nii tedy xaa nëz xtañ meñ Samaria. ⁵ Por ngo lëë xaa kutedy tu kyedzy nii nche xtañ meñ Samaria. Sicar lë kyedzy ko. Kexka siko nix lyu nii pkady Jacob lo xiñ xaa José.⁶ Siko kë tu kiigw nii xñee meñ go xkiigw Jacob, aan como xtsag Jesús, lëë xaa kwsob chu kiigw ko. Lëë ngbidz mer xwe.⁷⁻⁸ Lëë xpëëdscuel gaa xaa si leñ kyedzy sisi nii ktyaaw. Siko sob Jesús tsiñee lëë tu kwanaa Samaria ptsiñ chu kiigw sixi nis, aan lëë Jesús chëb lo me:

—Pkady xisy xisoo kin.

⁹ Tsigo lëë me chëb:

—¿Xa mod nii meñ Israel nakoo aan xñaboo nis lon nii nakaa meñ Samaria?

(Singo chëb me porñee xñeenguidy meñ Israel lo meñ Samaria.)

¹⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyanoo kchë nii xnee Dios, ni nyanoo cho xñab nis lool, xsobaa nii lii nyab nis lo xaa, aan lëë xaa neetsy tu nis nii xnee kyalmbañ lool.

¹¹ Loxsye ngo lëë kwanaa go chëb:

—Ni tu pe noydyoo, xey, par kwiil nis aan nxity kiigw. ¿Pa kwiil nis mbañ nii kneetsyoo kin?¹² Lëë pxusykolt too noo Jacob psaan kiigw re. Nu kow me nis kchë xiñ me ni xma me. ¿Pe mastre nayak nonoo lo me?

¹³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii chi nis re xlyaa nis stub.¹⁴ Per lëë meñ nii ki nis nii ktedyaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. Porque lëë nis nii ktedyaa kak sinak tu xlyañ leñ styoo meñ go aan lëëw ktee tu kyalmbañ nii nitylody lo meñ go.

¹⁵ Tsigo lëë kwanaa go chëb:

—Xey, nee nis ko kin parñee klyaadraa nis, ni parñee kyelyxidraa nis chu kiigw re.

¹⁶ Lëë Jesús chëb:

—Kutsyetsy tsiloo aan tëni me nu.

¹⁷ Tsigo lëë kwanaa go kwëb chëb:

—Kindy tsilaa.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñeel nii kindy tsiloo,¹⁸ por kaay mguiy kwyonil aan lëdy tsiloo nak meñ nii nonil nina. Nli xñeel, xkëëtiidyoo.

¹⁹ Tsiñee lëë kwnaa go biñ ngo, lëë me chëb:

—Xey, chanaa gon nii nli tu profet nakoo.²⁰ Chu kiy re biid pxusykolt too noo lo Dios, per lëë lëë do nii nak to meñ Israel xñee do nii Jerusalén nak laañee kyo noo lo Dios.

²¹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Bniladzy nii kniyaa. Lëë wor kutsiñ nii kijtre to chu kiy re ni tsidy to Jerusalén par ksoxib to lo Tat Tios.²² Kchësy to siñee nak to meñ Samaria nandy to cho lo xsoxib to, per lëë noo ndon noo cho lo xsoxib noo, por xlad meñ Israel sëed xaa nii xteelaa.²³ Per sitsiñ tse, ni lëëw kutsiñle gaa nina kazh, nii lëë meñ nii nli chool lay lo Tat Tios koolo sinak xñabey Kyalbini Ntson. Por singo chakladzy Tat Tios nii kool meño.²⁴ Kyalbini nak Dios. Por ngo no nii kool meñ lay lo xaa sinak xñabey Kyalbini Ntson ni no nii kool meño tyub styoo meñ.

²⁵ Tsigo lëë kwnaa go chëb:

—Nanaa nii lëë Mesías kiid (Crist nak Mesías), aan tsiñee lëë me kiid, lëë me kluuy loo noo xa nak kchë cos.

²⁶ Lëë Jesús chëb:

—Naa nak Mesías, lëë meeraa xñe lool.

²⁷ Ngo nonee Jesús tsiñee lëë xpëëdscuel xaa ptsiñ, aan ntseeb psee xpëëdscuel xaa nii lëë xaa noyutiitsni tu kwnaa. Per ni tu xaa byaxty nyëb: “Pe cos chuñoo”, o “penak kaa noyutiitsnil kwnaa gue.”²⁸ Tsigo lëë kwnaa go psaan xche chu kiigw aan lëë me sey leñ kyedzy. Tsiñee ptsiñ me lëë me chëb lo meñ:

²⁹ —Kol të gaanoo kan do tu meñ nii në kchë cos nii kayuuñtsyeyaa. ¿Toon pe lëdy lëë me nak Crist?

³⁰ Tsigo lëë meñ kyedzy kwey laañee so Jesús.³¹ Mentre gaa lëë xpëëdscuel Jesús xñee:

—Maestre, të kaawoo.

³² Per lëë Jesús chëb:

—Lëën kaw tu cos nii xyumbeydy to.

³³ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:

—¿Pe no yak cho biidni nii taw xaa?

³⁴ Per lëë Jesús chëb:

—Xwagwaa nak kuuñtsyeyaa xtsiñ xaa nii pxaal naa, ni xwagwaa nak kisyalala xtsiñ xaa.³⁵ Xñee do: “Bii chak falt stap mëë par kislo kwlaap”, per kol kuy buen lo kwaanoo, kchësy no jketsy.³⁶ Kchësy meñ nii xkyë kwlaap chazh, aan kchë nii xlaap meñ go chotsey par tu kyalmbañ nii nitylody, parñee kle kchë meñ nii xkyë kon ni meñ nii xkyë kwlaap.³⁷ Nli gak tiits nii së sinrii: “Xaa meñ nii chan, xaa meñ nii

xkyë kwlaap.”³⁸ Lëén pxal lëé do kwlaap laañee kwëdy to tsiiñ. Xaa cho kwë tsiiñ, aan lëé do bley xtsiiñ meñ go.

³⁹ Ndaly meñ Samaria nii no kyedzy ko bniladzy xtiits Jesús por kchë nii kwnee kwnaa go worñee chëb me: “Në me kchë cos nii kayuuñtsyeyaa.”⁴⁰ Aan tsiñee lëé meñ Samaria ptsiñ, lëé meñ go chëb lo Jesús: “Kwlës loo noo.” Aan lëé Jesús kwlës lo meñ go chop kpidz.

⁴¹ Ndalyre meñ bniladzy tsiñee biñ meñ kchë nii kwnee mer xaa. ⁴² Tsigo lëé meñ chëb lo kwnaa go:

—Na si nagon, xniladzy noo, lëdy xaktyee nii nëél loo noo, sink wi por kchë nii ptsyon noo kwnee me. Ndon noo nii nli lëé me kteelaa meñ lo tol.

Lëé Jesús chuuñ kyak xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey

⁴³ Tse nii kwloxo chop kpidz, lëé Jesús bi Samaria aan lëé xaa si nëz xtañ meñ Galilea. ⁴⁴ Misme Jesús chëb: “Xsaldy meñ tu profet deelñee tsi xaa xkyedzy xaa.”⁴⁵ Tsiñee lëé Jesús ptsiñ Galilea, ngui kwnee meñ go lo xaa, porñee wi kchë meñ go kwey paskw Jerusalén aan kon meñ go kchë nii beeñtsyey xaa lo lni go.

⁴⁶ Tsigo lëé Jesús kwey Caná stub. Galilea ngab Caná. Leñ kyedzy ko byuñ xaa nis viñ. Lëetyee gaa leñ tse go lëé xiñ tu xaa nii xkyë xtsiiñ rey nii no Capernaum xsyaknë. ⁴⁷ Tsiñee lëé xaa nii xkyë xtsiiñ rey biñ nii lëé Jesús bi Judea aan lëé xaa tsi Galilea, lëé xaa kwey lo Jesús aan lëé xaa kwnab nii tsi Jesús lidzy xaa par kuuñ kyak Jesús xiñ xaa nii no xnëz kyalkuty. ⁴⁸ Tsigo lëé Jesús chëb:

—Deelñee kandy to milagre ni kyalntson, knilasty to xtitsaa.

⁴⁹ Tsigo lëé xaa nii xkyë xtsiiñ rey chëb:

—Xey, ligier tsoo, por toon kety xiñaa.

⁵⁰ Lëé Jesús chëb:

—Byey, kejty xiñoo.

Lëé xaa go bniladzy xtiits Jesús aan lëé xaa sey. ⁵¹ Tsiñee lëé xaa sey, lëé xmos xaa kuktsiil nëz xaa chëb:

—Lëé xiñoo byak.

⁵² Tsigo lëé xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa wor bislo byak buen xiñaa?

Lëé mos chëb:

—Neeg a la una pchoo xaa xlyëë.

⁵³ Tsigo lëé xaa nii byak xiñ psaladzy nii mer wor go chëb Jesús: “Kejty xiñoo”, aan lëé xaa bniladzy xtiits Jesús kchë meñ lidzy xaa.

⁵⁴ Chople kyalntson noyuuñtsyey Jesús tsiñee lëé xaa bi Judea ptsiñ xaa Galilea.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii kutoo

5 ¹ Kok xtsedyako lëë meñ Israel beeñtsyey tu lni aan lëë Jesús kwey Jerusalén stub. ² Aan leñ kyedzy Jerusalén laañee lë puert mëkwxiiily kë tu pily nii lë Betesda. Singo lëw con tiitsë hebreo. Kaay lo ley chap pily go. ³⁴ Ndaly meñ xsyaknë nche nix lo ley go, kchë meñ nii chandy, ni meñ nii chilody së ni meñ nii kutoo. ⁵ Lady kchë meñ xsyaknë go no tu xaa nii kok kalyptsiipxon iz xsyaknë. ⁶ Tsiñee lëë Jesús kon xaa, byeñ Jesús nii kok xtsele nix mbës xaa siko. Lëë Jesús chëb lo xaa:

—¿Pe chakladzyoo kyakoo?

⁷ Tsigo lëë xaa xsyaknë go chëb lo Jesús:

—Xey, kindy cho ko naa leñ pily tsiñee lëë nis xni. Cad nii chakladzyaa sëëbaa, klol stu meñ xsyëeb.

⁸ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kuxche, blis xtal aan kwsë.

⁹ Wor go kazh lëë xaa go byak. Lëë xaa blis xta xaa aan lëë xaa bislo kwsë xaa. Per como mer tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ byak xaa,
¹⁰ lëë bla meñ Israel chëb lo xaa:

—Chakty tsiiñ natse. Chilody kyoyoo xtal.

¹¹ Tsigo lëë xaa nii byak ko kwëb chëb:

—Lëë xaa nii beeñ kyak naa në lon: “Blis xtal aan kwsë.”

¹² Tsigo lëë meñ Israel kwnabtiits chëb:

—¿Cho në lool: “Blis xtal aan kwsë”?

¹³ Per nandy xaa cho beeñ kyak xaa, porñee lëë Jesús kwnity lady meñ. ¹⁴ Tsi lëë Jesús kon xaa leñ lidzy Dios, lëë Jesús chëb lo xaa:

—Kon gaanoo lëël byak. Na kpikchedroo kuñoo tol tsin ktsyooldyoo tu kyalnë nii mastre ntseeb.

¹⁵ Tsigo lëë xaa nii byak ko kunitiits lo meñ Israel go nii lëë Jesús beeñ kyak xaa. ¹⁶ Por ngo lëë meñ Israel go kwënal kuty Jesús porñee chuuñtsyey Jesús ngo tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ. ¹⁷ Per lëë Jesús chëb:

—Tugak xkyë Tat Tios tsiiñ, nikle gaa naa tugak xkyën tsiiñ.

¹⁸ Por ngo nii mastre kwyoki meñ Israel go kuty Jesús, porñee lëdy xaktyee tse nii xiladzy meñ lo tsiiñ xsaldy xaa, sink wi penak nii chakladzy xaa kak xaa sinak Dios tsiñee xñee xaa nii pxosy xaa nak Dios.

¹⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii chilody kuuñtsyey Xiñ Dios nii klyaañtyee styoo xaa. Xaktyee nii chan xaa chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey xaa. Kchësy nii chuuñtsyey Tat Tios chuuñtsyey Xiñ Dios. ²⁰ Xkëstyoo Tat Tios xiñ. Por ngo nii xluuy xaa kchë nii chuuñtsyey xaa lo xiñ xaa, ni nare kluuy xaa cos nii kuuñ ksee lëë do. ²¹ Sinak nii chuuñ kpañ Tat Tios meñ kuty nii xtee xaa kyalmbañ, singo gak xtee xiñ xaa kyalmbañ lo meñ nii

klyaañtyee styoo xaa. ²² Chuñdy Tat Tios kyalxtisy, sink lëë xaa ptee kyalwnabey lo xiñ xaa parñee kuñ xiñ xaa kyalxtisy, ²³ ni parñee ksal meñ Xiñ Dios sinak nii xsal meñ Tat Tios. Deelñee xsaldy meñ Xiñ Dios, chilody ksal meñ xaa nii pxaal xaa.

²⁴ 'Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy tiits nii xñen ni kniladzy xaa xaa nii pxaal naa, ksaksidy xaa nii pxaal naa meñ go, sink lëë meñ go jkaa tu kyalmabañ nii nitylody. ²⁵ Ni nli xñen nii sitsiñ wor ni lëë gaaw kutsiñ nina kazh nii lëë meñ kuty kon tsiy Xiñ Dios, aan kchë meñ kuty nii ksal xtiits xaa kpañ. ²⁶ Porque lëë Tat Tios nak kyalmabañ, aan lëë xaa ptee tiits nii wi xiñ xaa kak kyalmabañ parñee ktee xaaw lo meñ. ²⁷ Aan lëë Dios ptee kyalwnabey lo xaa par kuñ xaa kyalxtisy, por lëë xaa nak mguiy nii pxaal Dios. ²⁸ Kseety to, por sitsiñ worñee kchë meñ kuty kon tsiy xaa, ²⁹ aan lëë meñ kuty ko kchoo leñ paa. Kchësy meñ kuty nii beeñ buen jkaa kyalmabañ, per lëë kchësy meñ kuty nii beeñ mal tedy castigw.

Xkyalwnabey Xiñ Dios

³⁰ 'Chilody kuuñtsyeyaa nii klyañ styoon, sink lëën chuñ kyalxtisy sinak nii xñabey xaa nii pxaal naa. Ni ngui chuñaa kyalxtisy, por syeldyaa par kuuñtsyeyaa nii chakladzyaa, sink lëën syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy pxosyaa. ³¹ Deelñee misme naa xñe cho nakaa, chilody kniladzy meñ nii nli kchë nii xñen. ³² Per no tu xaa nii xñee cho nakaa, ni nanaa nii nli kchë nii xñee xaa. ³³ Lëë do pxaal meñ nii kunabiits lo Juan, aan kchësy nii chëb Juan nliw. ³⁴ Per xkiñdyaa nii cho kñee cho nakaa. Singo niyaa parñee chilo telaa do lo tol. ³⁵ Kok Juan sinak tu bëly nii xsaani, aan mbëë bleni do xbini xaa xisy wiñ.

³⁶ Per kchësy nii chuuñtsyeyaa xluuy nii nli lëë Tat Tios pxaal naa, por nii xñabey xaa chuuñtsyeyaa, ni mastre gaa nono lo xtiits Juan. ³⁷ Ni wi gaa Tat Tios nii pxaal naa xñee cho nakaa, nikxe nii karty kon do tsiy xaa ni karty kan do xaa. ³⁸ Xnilasty to nii xñen porñee nody xtiits xaa nii pxaal naa leñ styoo do. ³⁹ Xseedy to kitsy nii kë xtiits Dios porñee nladzy to leñ kitsy ko ktsil do kyalmabañ nii nitylody, aan leñ kitsy ko xñee cho nakaa. ⁴⁰ Per chaklasty to kiid to lon parñee jkaa do kyalmabañ nii nitylody.

⁴¹ 'Chaklastyaa nii kuuñ ksak meñ naa, ⁴² por xyumbey bueenaa lëë do ni nanaa nii xkëstyooday to Dios. ⁴³ Lëë Tat Tios pxaal naa, aan xsaldy to naa, per deelñee nyiid tu xaa nii pxaal dyo pxosyaa, xaa gol nsal do.

⁴⁴ ¿Xa kchilo na dyon kniladzy to xtitsaa deelñee misme lëë do chuuñ ksak xcombañer do, aan xkwësty to nii kuuñ ksak Dios to? ⁴⁵ Këbty to tsaaplaa naa jkëëkiy lëë do lo Tat Tios. Misme Moisés xkëëkiy lëë do, ni lëëw na Moisés sye xsaladzy to. ⁴⁶ Deelñee niladzy to nii kwnee Moisés, niladzy to nii xñen, por lëë Moisés pkëë leñ kitsy nii kë xtiits Dios cho

nakaa. ⁴⁷ Per deelñee xnilasty to nii pkëë xaa, ¿xa mod kniladzy to nii xñen?

Lëë Jesús xyaan kaay mily meñ

(Mt. 14:13-21 ; Mr. 6:30-44 ; Lc. 9:10-17)

6 ¹ Loxsye ngo, lëë Jesús si stublad chu nis Galilea. No meñ xñeew Tiberias. ² Aan singootyee ndaly meñ kunal porñee chan meñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa tsiñee chuuñ kyak xaa meñ xsyaknë. ³ Lëë Jesús kwyëp tu kik kiy aan lëë xaa kwsob siko ksa xpëëdscuel xaa. ⁴ Lëë paskw nii chuuñtsyey gaa meñ Israel sëëd yob. ⁵ Tsiñee lëë Jesús buy, kon xaa nii singootyee ndaly meñ sinal. Lëë xaa chëb lo Felip:

—¿Pa lë nii syuuy no nii kyaan no kchësy meñ gue?

⁶ Singo chëb xaa par kuñ xaa Felip preb, por nanle xaa xa kuñ xaa.

⁷ Tsigo lëë Felip chëb:

—Per ni chop kyoow denario kyaxtily jkaady parñee jkaa meñ re tublë gaaw.

⁸ Tsigo lëë betsy Simoñ Pedre nii lë Ndresy nii wi nak xpëëdscuel xaa chëb:

⁹ —Lëë tu xaa wiñ nii so nu noy kaay kyaxtily ni chop mël, per ɔpe lë nrii lo tant meñ?

¹⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol këb lo meñ sob meñ.

Aan singootyee no kizh siko. Masy kaay mily xaapkiy pkab. ¹¹ Lëë Jesús kwseñ ksa kyaxtily go, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëëw been grol xaa aan lëëw kwtiisy xaa lo meñ nii nche sob. Singo gak kwtiisy xaa mël aan kchë meñ byëly. ¹² Tsiñee lëë meñ lox taw, lëë Jesús chëb lo xpëëdscuel:

—Kol ktop kchë nii byuy nii byaan parñee ni tublëw xiñdy.

¹³ Lëëw ptop xaa, aan lo kaay kyaxtily go byaktsë tsippchop tskwidy nii byuy. ¹⁴ Tsiñee kon meñ kyalntson nii beeñtsyey Jesús, xñee meñ:

—Nli nii lëë xaa re nak profet nii no kiid lo kislyu.

¹⁵ Per como lëë Jesús byeñ nii lëë meñ chakladzy koy xoo meñ xaa parñee kak xaa rey, lëë xaa pxooñ, lëë xaa si kiy tusy xaa.

Lëë Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27 ; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Tsiñee lëë lyu pkyey, lëë xpëëdscuel Jesús biidso chu nis. ¹⁷ Lëë xaa byo barkw par tekë xaa nis ktsiñ xaa Capernaum. Lëë lyu gaa lox pkyey, aan karty kpikche Jesús. ¹⁸ Lëë nis bislo chisoli por tu me dox nii bislo xpi. ¹⁹ Tsiñee kok masy tu kaay o xoop kaa mily metre si xaa lo nis, lëë xaa ptsyeb porñee kon xaa nii lëë Jesús xsyë lo nis aan lëë Jesús xpig chu barkw. ²⁰ Per lëë Jesús chëb:

—¡Naaw, ktsyebty to!

²¹ Tsigo lëë xaa blaa kwyëp Jesús leñ barkw aan blyëëdy lëë xaa ptsiñ laañee si xaa.

Lëë Jesús nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ

²² Tsi lëë lyu byaani, lëë meñ nii byaan stublad chu nis byeñ nii lëë xpëëdscuel Jesús bii byo leñ tu barkw nii so siko, per byody Jesús leñ barkw ko. ²³ Mentre gaa lëë stubla barkw Tiberias ptsiñ kex laañee taw meñ kyaxtily tsi lox ptee Jesús skizh lo Dios. ²⁴ Aan tsiñee konsye meñ nii kindy Jesús siko ni kindy xpëëdscuel xaa, lëë meñ byo barkw, lëë meñ sikuub xaa kyedzy Capernaum.

²⁵ Tsiñee lëë meñ ptsiñ stublad chu nis, lëë meñ ptsil Jesús aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿pa wor kwlañoo nu?

²⁶ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii porñee taw do axte laañee byëly do, ngo nii xyub to naa. Xyubty to naa porñee byeñ do xa nak kyalntson nii beeñtsyeyaa.

²⁷ Kyëdy to tsiiñ par ktsiñaa do nii ktyaawsye, por xlyoxo, sink kol kyë tsiiñ par ktsiñaa do tu kyalmbañ nii nitylody. Lëë mguiy nii pxaal Dios kneetsy kyalmbañ go lo do, por lëë Tat Tios bluuyle nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

²⁸ Tsigo lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuuñ noo par kuuñtsyeyy noo kchë nii chakladzy Dios?

²⁹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chakladzy Dios nii kniladzy to xtiits xaa nii pxaal xaa.

³⁰ Tsigo lëë meñ chëb:

—¿Pe cos kluuyoo tyon noo parñee kniladzy noo xtiitsoo? ¿Pe cos kuuñtsyeyoo? ³¹ Lëë pxusykolt too noo taw kyaxtily nii lë maná tañ. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëë Dios ptee kyaxtily nii blyaal kpaa taw xaa.”

³² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëdy Moisés bneetsy kyaxtily nii byety kpaa lo do. Lëësy Tat Tios xnee kyaxtily nii nli xyety kpaa. ³³ Lëë xaa nii byety kpaa nak kyaxtily nii xteedy pxosyaa lo meñ parñee kpañ meñ.

³⁴ Lëë meñ chëb:

—Xey, bneetsy kyaxtily go tyaaw noo.

³⁵ Lëë Jesús chëb:

—Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmbañ. Kchësy meñ nii kiid lon, kpikchedre klyaañ meñ go, ni kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa, kpikchedre klyaa meñ go nis. ³⁶ Sinak nii niylaa lo do, nikxe chan do naa, per xnilasty to. ³⁷ Kchësy meñ nii xnee Tat Tios lon chiid lon. Aan ni tu meñ nii chiid lon xsonëëztyaa. ³⁸ Porque pchodyaa kpaa parñee kuuñtsyeyaa nii klyaañ styoon, sink lëën syely par kuuñtsyeyaa nii chakladzy xaa nii pxaal naa. ³⁹ Chaklasty xaa nii pxaal naa nii jkëëtañaa

meñ nii bneetsy xaa lon, sink chakladzy xaa nii kchë meñ go kuuñ kpaañaa tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁰ Por chakladzy xaa nii pxaal naa nii kchësy meñ nii kuy lo Xiñ Dios ni kniladzy xtiits xaa jkaa tu kyalmañ nii nitylody. Aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal.

⁴¹ Tsiñee biñ meñ Israel ngo, lëë xaa bislo kwneenë xaa Jesús, porñee chëb Jesús: “Naa nak kyaxtily nii byety kpaa.” ⁴² Tsigo lëë meñ go bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë Jesús nayak nak xiñ José? Xyumbey no pxosy xaa ni xñaa xaa. ¿Penak nii xñee xaa nii lëë xaa byety kpaa?

⁴³ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol ksaan, kñeenëdre to. ⁴⁴ Por ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnid Tat Tios nii pxaal naa xaa. Aan naa kuuñ kpañ kchë meñ nii kiid lon tsi lëë tse go tsigal. ⁴⁵ Leñ kchë libre nii pkëe profet xñee sinrii: “Lëë Tat Tios kuuñ kseedy kchësy meñ.” Por ngo nii kchësy meñ nii xkëetyag xtiits Tat Tios, ni xseedy nii xñee xaa, chiid lon.

⁴⁶ ’Xñedyaa nii nol tu xaa nii kayan Tat Tios. Xaktyee xaa nii pchoo lo Dios kayanle Tat Tios. ⁴⁷ Nli xñen nii kchësy meñ nii kniladzy xtitsaa jkaa kyalmañ nii nitylody. ⁴⁸ Naa nak kyaxtily nii xnee kyalmañ.

⁴⁹ Nikxe taw pxusykolt too do kyaxtily nii lë maná tañ, lëë xaa kuty. ⁵⁰ Per lëë naa kyaxtily nii byety kpaa xnen. Chejty kchë meñ nii chaw kyaxtily go. ⁵¹ Naa nak kyaxtily nii byety kpaa par ktedyaa kyalmañ lo meñ, aan kejty kchësy meñ nii chaw kyaxtily re. Misme xcuerpaa nak kyaxtily nii ktedyaa. Lëëw ktedyaa parñee kpañ kchë meñ nii nche lo kislyu.

⁵² Tsigo lëë meñ Israel bislo ptilytiits ksa xcombañer, xñee:

—¿Xa kchilo dyon kneetsy xaa re xcuerp tyaaw no?

⁵³ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii deelñee kawdy to xcuerp mguiy nii pxaal Dios ni kidy to xcheñ xaa, kpañdy to. ⁵⁴ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa, xkaa kyalmañ nii xnitylody, aan naa kuuñ kpañ meñ go tsi lëë tse go tsigal. ⁵⁵ Por nii xtyaaw nak xcuerpaa, ni nii xtyoow nak tu cheñaa. ⁵⁶ Kchësy meñ nii chaw xcuerpaa ni chi tu cheñaa nakni naa, ni nakni gaan meñ go. ⁵⁷ Lëë Tat Tios nii pxaal naa xnee kyalmañ, aan por kyalmañ go lëë meñ mbañ. Singo gak kchë meñ nii kaw naa jkaa kyalmañ. ⁵⁸ Kyaxtily nii byety kpaa xnen. Naktyo sinak maná nii taw pxusykolt too ni nikxe gaa taw xaaw, lëë xaa kuty. Per lëë meñ nii kaw kyaxtily nii byety kpaa kejty meñ go.

⁵⁹ Leñ ktoo nii sob leñ kyedzy Capernaum bluuy Jesús kchë nrii.

Tiits nii xnee kyalmañ

⁶⁰ Tsiñee lëë kchë meñ nii nak xpëédscuel xaa biñ ngo, ndaly xaa bislo xñee:

—Tir ngan kchë nii xñee xaa. ¿Cho lë nii kuuñtsyeyo?

⁶¹ Tsi lëë Jesús byeñ kchë nii nonee tsilaan meñ go, lëë xaa chëb:

—¿Pe xyeedy kik to biñ do kchë nii kwnen? ⁶² ¿Pe nyuñ do deelñee nyan do nii lëë mguiy nii pxaal Dios xyép kpaa par kyey xaa laañee sob xaa klo? ⁶³ Lëë Kyalbini xnee kyalmbañ. Pa xkiiñdy cuerp. Kchë tiits nii xñen lo do xñee xa nak kyalmbañ nii xnee kyalbini. ⁶⁴ Per no do nii xnilasty nii xñen.

Singo chëb Jesús porñee nanle xaa cho xnilasty ni nanle xaa cho kak niladzy xaa. ⁶⁵ Ni chëb xaa:

—Por ngo nii lëën niyle lo do nii ni tu cho chilody kiid lon deelñee kiidnid y Tat Tios xaa.

⁶⁶ Destye tse go ndaly xpéedscuel Jesús pchooxso kwénaltre xaa Jesús.

⁶⁷ Tsigo lëë Jesús chëb lo ksa tsipchop xpéedscuel:

—¿Pe wi do chakladzy kchooxso?

⁶⁸ Lëë Simoñ Pedre kwëb chëb:

—Xey, ¿cho lo kyo noo? Lii nak xaa nii xñee tiits nii xnee kyalmbañ nii xnitylody. ⁶⁹ Ni ndonle noo ni xniladzy noo nii lii nak Xiñ Ntson Dios.

⁷⁰ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy tsipchop to nawen kwlen? Per lëë tu do byaklo xaatox.

⁷¹ Xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas pseety Jesús worñee lëë xaa kwnee singo, por lëë Judas kok niladzy xaa nikxe nii wi Judas pkab lady ksa tsipchop xpéedscuel xaa.

Lëë Jesús chi lni

7 ¹ Loxsye ngo, lëë Jesús kunsë nëz xtañ meñ Galilea. Koklasty xaa nyi xaa nëz Judea, por lëë meñ Israel nii xñabey tañ go kënal kuty xaa. ² Per como lëë lni nii xsaa meñ Israel yu yag xiidy sëëd yob, ³ lëë betsy Jesús chëb:

—Pchoo nu, kwey Judea parñee wi meñ nii nak ksal nii no siko kan kchë nii chuuñtsyeyoo. ⁴ Por ni tu cho chuuñtsyeydy tsilaan tu cos deelñee chakladzy xaa kyumbey meño. Deelñee chuuñtsyeyoo kchë cos re, pchoo parñee kyumbey meño.

⁵ Singo chëb betsy xaa, porñee ni betsy xaa xnilasty xtiits xaa. ⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Karty tsitsib xwora, per lëë lëë do kindy xwor do. ⁷ Xtilynidy meñ nii nche lo kislyu lëë do. Per lëë naa, xtilyni kchë meñ go naa porñee xñen nii mal kchë cos nii chuuñtsyey meñ go. ⁸ Kol tsi lni. Naa kadyaa, por karty tsitsiñ xwora.

⁹ Aan loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa byaan Galilea. ¹⁰ Per loxsye si betsy Jesús, lëë xaa sinal. Tsilaan kwey xaa, kwey neñlody xaa. ¹¹ Kwëkyub xaa Israel nii xñabey xaa lo lni, xñee xaa:

—¿Ko xaa go?

¹² Ndaly meñ bislo xseety Jesús. No meñ xñee: “Buen xaa.” No gaa meñ xñee: “Buendy xaa por xkëëti xaa meñ.”

¹³ Per ni tu meñ kwneedy nder confians, porñee ptsyeb meñ xaa Israel nii xñabey.

¹⁴ Mer wrolyee lo lni lëë Jesús kwteyo lidzy Dios aan lëë xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ. ¹⁵ Kchësy meñ Israel nii xñabey psee xñee:

—¿Pa pseedy xaa gue kchë nii xñee xaa con kweydy xaa scuel?

¹⁶ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Lëdy nii chakaa xluyaa, sink nii xñabey xaa nii pxaalno. ¹⁷ Deelñee no cho chakladzy kuuñtsyey nii chakladzy Dios, syeñ meñ go deelñee nii xñabey Dios xluyaa o deelñee gaa nii xlyañsy styoono. ¹⁸ Kchësy xaa nii xñee nii xlyañ leñ styoo chakladzy xaa nii ksal meñ xaa, per lëë xaa nii chakladzy nii ksal meñ xaa nii pxaal xaa, lëë xaa go xñee tiitsli aan ni tu tiits xuuy xñeedy xaa.

¹⁹ ¿Pe lëdy nawen bneetsy Moisés ley lo do? Per ni tu do chuuñtsyeydy nii xñabey ley go. ¿Penak nii chakladzy to kuty to naa?

²⁰ Tsigo lëë meñ kwëb chëb:

—Kyalbini mal no leñ styool. ¿Cho chakladzy kuty lii?

²¹ Lëë Jesús chëb:

—Por tugak kyalntson nii beeñtsyeyaa tse nii xiladzy to lo tsiiñ, kchësy to xsee. ²² Lëë Moisés psaan nii tsobey mëed. Por ngo nii xkobey do mëed tse nii xiladzy to lo tsiiñ, per lëdy kik Moisés kwlaño, por destye pxusykoltto do beeñtsyeyo. ²³ Lëë nana, lëë do xkobey mëed tse nii chakty tsiiñ porñee chaklasty to ksaan do xley Moisés. ¿Penak tsigo nii xlëë do lon porñee beeñ kyakaa tu meñ tse nii chakty tsiiñ? ²⁴ Kuñdy to kyalxtisy si no kik to, sink kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey Dios.

Lëë Jesús xñee pa sëed xaa

²⁵ Tsigo lëë bla meñ Jerusalén bislo xñabtiits lsa, xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nawen kënal meñ xñabey kety? ²⁶ Lëë na lëë xaa so ske xñee xaa aan ni tu cho pe xñeedy lo xaa. ¿Pe wi xaa nii xñabey yak xniladzy nii nli lëë xaa nak Crist? ²⁷ Ndon no pa sëed xaa, per tsiñee lëë Crist kiid, ni tu cho kaknandy pa kchoo xaa.

²⁸ Lëë Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios tsiñee lëë xaa biñ ngo, aan lëë xaa chëb:

—¡Xsyak to nii xyumbey do naa ni nan do pa pchon! Per syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëën syely porñee pxaal tu xaa nii xyumbeydy to naa. Lëë xaa go xñee tiitsli. ²⁹ Xyumbeyaa xaa porñee lo xaa pchon, ni lëë xaa pxaal naa.

³⁰ Tsigo lëë meñ kokladzy nyaasy xaa, per ni tu cho byaxty, porñee karty tsitsiñ xwor xaa. ³¹ Per ndaly meñ nii bniladzy xtiits xaa, xñee:

—Tsiñee kiid Crist na dyon, ¿pe suuñtsyey xaa kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa re?

Lëë meñ fariseo xaal mayor tsinaasy Jesús

³² Tsi lëë meñ fariseo biñ nii lëë meñ chutiits cho nak Jesús, lëë xaa kok ksa xaa nii xñabey lo pxosy par kxaal xaa mayor tsinaasy Jesús.

³³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xtsedre tson lady to, por lëën kya lo xaa nii pxaal naa. ³⁴ Aan nikxe kyub to naa, ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson.

³⁵ Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñabtiits lo xcombañer xñee:
—¿Pa lë nii tsi xaa nii chilody ktsil no xaa? ¿Pe si xaa lo meñ Israel nii ncheno tañ yak parñee wi lo meñ sit kluuy xaa xtiits xaa? ³⁶ ¿Penak nii në xaa lo no: “Nikxe kyub to naa, per ktsildyaa lo do, por chilody kiid to laañee tson”?

³⁷ Ntson chak tse nii lëë lni xyal, aan tse go lëë Jesús kuso chëb lo meñ:

—Deelñee no cho do xlyaa nis, kol të lon aan kol ki. ³⁸ Kchësy leñ styoo meñ nii xniladzy xtitsaa klyañ nis mbañ, por singo kë leñ xkitsy Dios.

³⁹ Tsiñee lëë Jesús kwnee singo, lëë xaa chëb nii kchësy meñ nii xniladzy xtiits xaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo. Karty kiid Kyalbini Ntson wor go, porñee karty kyey xaa kpaa.

Lëë meñ chak chop tiiy

⁴⁰ No meñ nii biñ kchë nii kwnee xaa bislo xñee:

—Lëë xaa gue nak profet nii no kiid.

⁴¹ No gaa meñ kwnee:

—Lëë xaa gue nak Crist.

Per no meñ kwnee:

—Lëdyo. ¿Pe Galilea nawen kchoo Crist? ⁴² Leñ xkitsy Dios kë nii lo xtiiy rey David kchoo Crist, ni Belén kchoo xaa, por kyedzy ko pchoo David.

⁴³ Por Jesús lëë meñ kok chop tiiy. ⁴⁴ No meñ kokladzy nyilo Jesús skiib, per ni tu meñ byaxty.

Xnilasty xaa xñabey xtiits Jesús

⁴⁵ Tsiñee lëë mayor ptsiñ laañee nche sob xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy, lëë xaa chëb lo mayor:

—¿Penak nii sëëdnidy to xaa?

⁴⁶ Tsigo lëë mayor kwëb chëb:

—iNi tu cho karty tsyon noo kñee sinak nii xñee xaa go!

⁴⁷ Lëë xaa fariseo chëb:

—¿Pe wi do nawen tse kwëti? ⁴⁸ ¿Pe tse nayak bniladzy tu xaa nii xñabey xtiits xaa, ni pe tse bniladzy meñ fariseo xaa? ⁴⁹ Per nguialsi meñ nii xyuumbeydy xley Moisés.

⁵⁰ Tsigo lëë tu xaa fariseo nii lë Nicodemo nii kwey lo Jesús tu vuelt chëb:

—Lo xley no gon xñee nii chilody jkëëkiy no tu xaa deelñee karty tsynon no xtiits xaa parñee kak ndon no pe cos beeñtsyey xaa.

⁵² Tsigo lëë xcombañer xaa kwëb chëb:

—¿Pe wil nayak nak xaa Galilea? Pseedy kitsy nii kë xtiits Dios kaa tsiin kanoo nii ni tu profet karty kchoo Galilea.

⁵³ Loxsye ngo lëë meñ sey lidzy.

Kwnaa nii pkaa chop stu mguiy

8 ¹ Per lëë Jesús si kiy nii lë Olivos. ² Lëë byaani lyu lëë xaa ptsiñ leñ lidzy Dios stub. Lëë meñ gaa ptyop aan lëë xaa kwsob beeñ kseedy xaa meñ. ³ Lëë maestre ley ni xaa fariseo ptsiñni tu kwnaa nii pkaa lo xaa chop stu mguiy. Lëë me pso xaa groltyee lady meñ, ⁴ aan lëë xaa chëb lo Jesús:

—Maestre, lëë kwnaa re pkaa loo noo chop stu mguiy. ⁵ Lo ley nii psaan Moisés loo noo gon xñee nii no nii kety clasy kwnaa re lo kyo. ¿Lii, dyon pe nëél?

⁶ Kchësy ngo chëb xaa parñee kuñ xaa Jesús preb tsiin tso pe cos jkëëkiy xaa Jesús. Per lëë Jesús pkiitsy kë lyu aan lëë xaa bislo xkëë xaa lo lyu con xkweñ xaa. ⁷ Aan como xyaldy kñabtiits xaa, lëë Jesús blis kik aan lëë Jesús chëb:

—Deelñee no tu xaa nii nody xtol lady to, klo xaa go jkëë kyo me.

⁸ Lëë xaa pkiitsy kë lyu stub, xkëë xaa lo lyu. ⁹ Tsiñee biñ xaa go ngo, lëë xaa pkaa nëz tuga xaa, klosy xaa nii mastre kol. Lëë kwnaa go so gak lo Jesús. ¹⁰ Lëë Jesús blis kik aan lëë xaa chëb lo kwnaa go:

—¿Ko meñ nii xkëëkiy lii? ¿Pe ni tu me kwtiñdy lii?

¹¹ Lëë me chëb:

—Ni tu me, xey.

Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nikle naa kiñdyaa lii. Na byey aan kpikchedroo kuñoo tol go.

Lëë Jesús nak bini

¹² Lëë Jesús kwnee lo meñ stub aan lëë xaa chëb:

—Naa nak bini nii xsaani lo meñ, aan kchësy meñ nii kiidnal naa jkaa bini nii kluuy xa kpañ meñ tsiin kyënsëdy meñ lo nguey.

¹³ Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Misme lii xñee cho nakoo. Nlid y kchë nii xñeel.

¹⁴ Lëë Jesús chëb:

—Nikxe nii misme naa xñe cho nakaa, nli kchë nii xñen. Por nanaa pa pchon ni nanaa pa kan, per lëë lëë do nandy to pa pchon ni nandy to pa kan. ¹⁵ Lëë do chuñ kyalxtisy sinak nii no kik meñ lo kislyu re. Naa, ni tu cho xkëëkiydyaa. ¹⁶ Per deelñee kuñaa kyalxtisy, sinak nii xñabey Dios

kuuñtsyeyno. Lëdy nonsyaa chuñ kyalxtisy, sink chopaa pxosyaa.¹⁷ Lo xley do kë nii deelñee tugak së lo xtiits chop meñ, nliw.¹⁸ Chopaa pxosyaa nii pxaal naa xñe cho nakaa.

¹⁹ Lëë xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Ko pxoosyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Xyuumbeydy to naa, ni xyuumbeydy to pxosyaa. Deelñee nyuumbey do naa, nyuumbeyak to pxosyaa.

²⁰ Kchësy ngo chëb Jesús mentre lëë xaa noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios laañee nche sob alcansiy. Per ni tu cho kwnaasty xaa, porñee karty tsitsiñ xwor xaa.

²¹ Lëë Jesús chëb stub:

—Lëën kya aan lëë do kyub naa, per lëë do kety lo xtol do, por chilody së do laañee kan.

²² Tsigo lëë meñ Israel nii xñabey bislo xñee lo xcombañer:

—¿Penak nii xñee xaa nii chilody kyo no laañee tsi xaa? ¿Pe sety xaly xaa yak?

²³ Lëë Jesús chëb:

—Meñ leñ kyety re nak to, per naa meñ leñ klaa rek nakaa. Lo kislyu ngab to, per naa kpaa ngabaa.²⁴ Lëën niy nii lëë do kety lo xtol do, por deelñee knilasty to nii naa nak xaa nii nakaa, lëë do kety lo xtol do.

²⁵ Tsigo lëë xaa go chëb:

—¿Cho nakoo?

Lëë Jesús chëb:

—Destye klo lëën niy lo do cho nakaa.²⁶ Ndaly nii no kniyaa ni kuuñkiyaa, per tiitslisy xñee xaa nii pxaal naa, aan kchësy nii xñen lo meñ biñ tyagaa pchoow chuw xaa.

²⁷ Per byeñdy meñ nii Tat Tios xaa nii sob kpaa pseety xaa.²⁸ Por ngo nii chëb xaa:

—Tsiñee lëë do jkëenal mguiy nii pxaal Dios lo crusy, lëë do kyeñ nii naaw. Xñedyaña nii xlyañsyé styoon, sink nii bluuysye Tat Tios lon xñen.

²⁹ Lëë xaa nii pxaal naa nakni naa. Karty ksaan xaa naa nonsyaa, por tugak chuuñtsyeyaa nii xyostyoo xaa.

³⁰ Tsiñee lëë meñ biñ nii kwnee Jesús, ndaly meñ bniladzy xtiits xaa.

Xiñ Dios ni xiñ xaatox

³¹ Lëë Jesús chëb lo meñ Israel nii bniladzy xtiits xaa:

—Deelñee ksaandy to xtitsaa, nli nii xpëëdscuelaa nak to.³² Lëën kluy tiitsli lo do, aan lëë tiitsli klaa lëë do.

³³ Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xtiiy Abraham xsyoop noo. Ni tu cho karty ksiniy lëë noo. ¿Xa mod nii xñeel lëë noo laa?

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii chuñ tol këtuu lo tol.³⁵ Tu xaa nii no xpixwan lëdy meñ wlidzy nak xaa, por chilody tso xaa lidzy xpixwan xaa tyub nii kpañ xaa. Per lëë xaa nii chaly lidzy pxosy schilo tso xaa lidzy pxosy xaa tyub nii kpañ xaa.³⁶ Por ngo, deelñee kлаa Xiñ Dios to lo tol, lëë do kyënlaa.³⁷ Nanaa nii lo xtiyy Abraham sëed to, per lëë do chakladzy kuty to naa, porñee chaklasty to ksoob to xtitsaa.³⁸ Nii konaa chuuñtsyey Tat Tios xñen lo do, nikle gaa lëë do nii në pxosy to lo do chuuñtsyey do.

³⁹ Tsigo lëë meñ chëb:

—Abraham nak pxoosy noo.

Per lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak to xiñ Abraham nyuuñtsyey do nii beeñtsyey xaa.

⁴⁰ Per nikxe bluyaa kchë tiitsli nii bluuy Dios lon, lëë do chakladzy kuty to naa. iNi tu vuelt beeñtsyedy Abraham nii chakladzy to kuuñtsyey do!⁴¹ Nii chuuñtsyey pxosy to chuuñtsyey do.

Tsigo lëë meñ chëb:

—Lëdy mëëd xaly nak noo. Tugak pxoosy noo no. Lëë Dios nak pxoosy noo.

⁴² Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nyak Dios pxosy to nguëstyoo do naa, por lo Dios pchon aan lëën so nu. Syeldyaa porñee chakladzyaa, sink lëë Dios pxaal naa.

⁴³ ¿Penak nii xyeñdy to nii xñen? Xyeñdy to porñee chaklasty to jkëëtyag to xtitsaa.⁴⁴ Xaa tox nak pxosy to, xlad xaa no do aan nii xyostyoo xaa chuuñtsyey do. Destye klo nweety bñech nak xaatox ni iip xñeedy xaa tiitsli. Tsiñee lëë xaa xñee, nonsyke tiits xuuy xñee xaa, por lëë xaa nak pxosy wnee xuuy.⁴⁵ Per lëë naa nii xñen nonsyke tiitsli, xnilasty to xtitsaa.⁴⁶ ¿Cho do dyon kyax kñë nii no xtolaa? Aan deelñee tiitsli na xñen, ¿penak nii xnilasty to xtitsaa?⁴⁷ Kchësy meñ nii ngab lo Dios xkëëtyag xtiits Dios, per lëë lëë do ngabty to lo Dios, ngo nii chaklasty to jkëëtyag to xtiits xaa.

Nol Crist worñee koly Abraham

⁴⁸ Tsigo lëë meñ chëb:

—Nli gak xtiits noo tsiñee xñee noo nii meñ Samaria nakoo ni tsiñee xñee noo nii kyalbini mal no leñ styool.

⁴⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ni tu kyalbini mal nody leñ styoon. Tat Tios chuuñ ksakaa ni xlisklaan, per lëë do xsyablyu naa.⁵⁰ Chaklastyaa nii klisklaa do naa, nikxe nii no tu xaa nii chakladzy klisklaa meñaa. Lëë xaa go chuñ kyalxtisy.⁵¹ Nli xñen nii kejty kchë meñ nii xsoob xtitsaa.

⁵² Lëë meñ chëb:

—Na si nagon, ndon noo nii no kyalbini mal leñ styool, por kuty Abraham ni kuty kchësy profet. Lëë lii name xñeel: “Kejty kchësy meñ

nii xsoop xtitsaa.”⁵³ ¿Pe mastre nayak nakoo lo pxoosy noo Abraham nii kuty ksa profet? ¿Cho xsyakoo nii nakoo?

⁵⁴ Lëë Jesús chëb:

—Deelñee misme naa klisklaa naa, pa nondyo. Per lëë pxosyaa nii xñee do nak xDios to xlisklaa naa.⁵⁵ Xyuumbeydy to Dios. Naa si xyuumbeyaa xaa. Deelñee kniyaa nii xyuumbeydyaa xaa, tu wnee xuuy nii nak sinak to nakaa. Per xyuumbeyaa xaa ni xsobaa xtiits xaa.⁵⁶ Ble pxusykolttoo do Abraham tsínee byeñ xaa nii lëën kyely, aan tsínee lëë xaa kon naa, lëë xaa ble.

⁵⁷ Tsigo lëë meñ chëb lo Jesús:

—Ni choowptsii iz name chapyoo, ¿aan xñeel nii lëël kon Abraham?

⁵⁸ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii nolaa worñee lëë Abraham koly.

⁵⁹ Por ngo lëë meñ kwseñ kyo par klaal kyo meñ Jesús, per lëë Jesús kwyolan aan lëë xaa pchoo lidzy Dios.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xñady lo

9 ¹ Lëë Jesús sitedy tub lugar, tsínee lëë xaa kon tu xaa nii koly ciegw. ² Aan lëë xpéedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—Maestre, ¿penak nii koly xaa re ciegw xaa? ¿Pe por xtol pxosy xaaw ote por misme xtol xaaw yak?

³ Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por xtol xaaw, ni lëdy por xtol pxosy xaaw, sink lëëw ptsyool xaa parñee kuuñtsyey Dios tu kyalntson por lëë xaa.⁴ No nii kyëë no xtsiñ xaa nii pxaal naa lëë ka bii nyaani. Por tsi lëë lyu jkyey, ni tu cho chilody kyë tsiiñ.⁵ Naa xsaani lo meñ mente lëën bii so lo kislyu.

⁶ Loxsye chëb Jesús ngo, lëë xaa pchoo mxeñ lo lyu, aan lëë xaa kwtëëb peñ go lo xaa nii chandy,⁷ ni lëë xaa chëb:

—Kutiib lool chu pily nii lë Siloé. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Pxaal.)

Lëë xaa nii chandy ko kutiib lo aan tsi lëë xaa bikche, lëë lo xaa tse byaly.⁸ Tsi lëë meñ nii xyumbey xaa kon nii lëë xaa byak, lëë meñ bislo xñee:

—¿Pe lëdy lëë xaa gue nayak xsyob pal nëz xñab tumi?

⁹ No meñ xñee:

—Lëëw, lëë xaaw.

No gaa meñ xñee:

—Lëdy xaaw, per si chakpee xaa go chak xaa.

Per lëë xaa nii byak xñee:

—Lëëw, naaw.

¹⁰ Tsigo lëë meñ xñabtiits xñee:

—¿Xa mod nak tsigo nii lëël chan?

¹¹ Tsigo lëë xaa nii byak xñee:

—Lëë xaa nii lë Jesús pkadz peñ kwtëëb lon. Loxsye ngo lëë xaa në lon: “Kwey chu pily Siloé aan kwtiib lool.” Lëën kwya, aan tsiñee lëën lox kwtiib lon, lëëw byaly.

¹² Lëë meñ chëb:

—¿Ko xaa go tsigo?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Nandyno.

Lëë xaa fariseo xñabiits lo xaa nii byak

¹³ Lëë meñ kuni xaa nii byak lo xaa fariseo. ¹⁴ Tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ pkadz Jesús peñ nii kwtëëb Jesús lo xaa nii byak. ¹⁵ Por ngo, wi xaa fariseo kwnabtiits chëb:

—¿Xa mod nak nii lëë lool byak?

Lëë xaa nii byak chëb:

—Peñ ptyëëb lon, aan tsi lëëw lox kwtiibaa, lëëw byaktsey. Lëë na lëën chan.

¹⁶ Tsigo no xaa fariseo chëb:

—Lëdy xlad Dios no xaa nii beeñ kyak lii, por xsaldy xaa tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ.

No gaa xaa chëb:

—Deelñee ngoitol xaa, ¿xa kchilo kuuñtsyey xaa kyalntson re?

Por ngo lëë xaa kok chop tiiy. ¹⁷ Lëë xaa fariseo kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Ndon noo nii lëë xaa beeñ kyak lii. ¿Pe nëël dyon cho nak xaa?

Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Naay xñen nii tu profet nak xaa.

¹⁸ Per bnilasty xaa Israel nii xñady lo xaa nii byak. Por ngo lëë xaa kwtsyetsy pxosy xaa ¹⁹ aan lëë xaa chëb:

—¿Pe lëë xiñ do nríi? ¿Pe nli nii destye nii koly xaa chandy xaa? ¿Xa mod nii lëë xaa chan nina?

²⁰ Lëë pxosy xaa nii byak ko chëb:

—Ndon noo nii xiñ noow, ni nli nii destye nii koly xaa chandy xaa.

²¹ Per ndondy noo xa byak xaa, ni ndondy kaa noo cho beeñ kyak lo xaa. Kwrooble xaa, kol nabtiits lo xaa. Misme lëë xaa kñë dyon xa byak xaa.

²² Ptsyeb pxosy xaa, por lëë xaa Israel nii xñabey byaanle tiits nii klaady xaa sëëb meñ nii kniladzy nii lëë Jesús nak Crist ktoo. ²³ Por ngo lëë pxosy xaa chëb: “Kol nabtiits lo xaa. Bay kwrooble xaa.”

²⁴ Lëë xaa Israel kwnabtiits lo xaa nii byak ko stub chëb:

—Pkon Dios nii nli nii xñeel, por ndon noo nii no xtol xaa nii beeñ kyak lii.

²⁵ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nandyaa deelñee no xtol xaa o nody kaaw, per nan nyëen nii klo xñady lon, lëë na lëën chan.

²⁶ Lëë xaa nii xñabey kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe cos beeñ xaa lii? ¿Xa beeñ kyak xaa lool?

²⁷ Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Lëëw niylaa, per psaldy to xtitsaa. ¿Penak nii chakladzy to kniyno stub? ¿Pe wi do yak chakladzy sëëb to xlad xaa?

²⁸ Tsigo lëë xaa xñabey kwlootsyetsy xaa, ni lëë xaa chëb lo xaa:

—Kwsëëb xlad xaa go, lëë gaa noo kyonaal Moisés. ²⁹ Ndon noo nii kwnee Dios lo Moisés. Per lëë xaa gue, ni ndondy noo pa pchoo xaa.

³⁰ Tsigo lëë xaa nii byak ko chëb:

—Nii ksee gaa ñe gon kan ñe nii nandy to pa pchoo xaa, aan lëë xaa beeñ kyak lon. ³¹ Ndon no gon nii chondy Dios xtiits ngoptol. Xaktyee xtiits meñ nii xsoob xtiits xaa nii chuuñtsyey nii xyostyoo xaa chon xaa. ³² Lo nii kwche kislyu karty tso tu xaa nii kuuñ kyak lo tu meñ nii chaly ciegw. ³³ Deelñee nyody xaa go xlad Dios, ni tu pe nchilody nyuuñtsyey xaa.

³⁴ Tsigo lëë xaa fariseo chëb:

—Lo tol name kolyoo aan ¿chakladzyoo ksaabiniil lëë noo?

Aan lëë xaa kwlii xaa ktoo.

³⁵ Blyëëdyak lëë Jesús biñ nii lëë xaa fariseo kwlii xaa nii byak ko ktoo. Tsiñee lëë Jesús ptsyool xaa, lëë Jesús chëb:

—¿Pe xniladzyoo xtiits mguiy nii pxaal Dios?

³⁶ Lëë xaa nii byak ko chëb:

—Xey, kwnë dyon chow, parñee kniladzyaa xtiits xaa.

³⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kayanloo xaa. Lëë mer xaa noyutiitsnil.

³⁸ Lëë xaa nii byak ko psoxib lo Jesús chëb:

—Xniladzyaa.

³⁹ Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Lëën syely lo kislyu re parñee kuñaa kyalxtisy tsiin kan kchë meñ nii xñady lo ni parñee kandy meñ nii xña lo.

⁴⁰ Lëë bla xaa fariseo nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pe wi loo noo nawen xñady?

⁴¹ Lëë Jesús kwëb chëb:

—Deelñee nyak to ciegw, nyody xtol do. Per como xñee do nii chan do, no xtol do.

Xaa nii xkyénap mëkwxiily

10 ¹ Lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy xaa nii xsyëëbty nëz chu xikwraly mëkwxiily nak ngbaan. ² Per lëë xaa nii xkyénap mëkwxiily nëz chu kwraly xsyëëb xaa. ³ Lëë xaa nii xkyénap kwraly xlaa xsyëëb xaa nii chikap mëkwxiily aan xñee lë xaa kchë mëkwxiily ni xyumbey gaa ma

tsiy xaa.⁴ Tsínee lëë xaa lox xkwii ma kraly, lëë xaa xñech lo ma aan lëë ma chinal xitsy xaa porñee xyumbey ma tsiy xaa.⁵ Per chinaldy ma meñ nii xkaatyee, porñee xyumbeydy ma tsiy chol meñ.

⁶ Lëë Jesús bitiits ngo, per byeñdy meñ xa nako.

⁷ Lëë Jesús chëb stub:

—Nli xñen nii naa nak sinak chu kraly laañee xtyedy mëkwxiiily.

⁸ Ngbaan kchë xaa nii biid worñee karty kyelyaa, per psaldy mëkwxiiily xaa.⁹ Naa nak sinak chu kraly laañee xtyedy mëkwxiiily. Pe kakty meñ nii sëëb nëz chu kraly, sink lëë meñ go kak sinak mëkwxiiily nii xtsyol kizh tsínee xchoo ma kraly.

¹⁰ Kchë xaa nii nak ngbaan xkwan, chuty ni xntitylo, per naa, lëën syely parñee mbëë kpañ meñ.¹¹ Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiiily. Kchë xaa nii xkéstyoo mëkwxiiily xtee xaa xkyalmbañ xaa por lëë ma,¹² per lëë xaa nii xkyë lo mëkwxiiily par ktsiñaa tumi, tsínee chan xaa lëë pëw sëëd, nche gak mëkwxiiily lëë xaa xooñ, porñee lëdy xma xaaw. Por ngo lëë pëw xñaasy mëkwxiiily ni lëë pëw xsëëb tañ ma.¹³ Xooñ xaa porñee par ktsiñaa xaa tumi xkyë xaa tsiiñ, xcuénjty xaa mëkwxiiily.

¹⁴ Naa nak xaa nii ngui chan mëkwxiiily. Xyumbeyaa xpëkwxiiilyaa ni xyumbey gaa ma naa¹⁵ sinak nii xyumbey Tat Tios naa ni xyumbeyaa xaa. Xtedyaa xkyalmbañaa por mëkwxiiily.¹⁶ Chaapaa stubla mëkwxiiily nii nody kraly re, per no nii kakxin ma parñee kyak ma tugak kraly ni tso tugak xaa nii kyénap ma. Son ma xtitsaa tsi lëën kñe.

¹⁷ Xkéstyoo Tat Tios naa porñee xtedyaa xkyalmbañaa parñee kpikche jkano stub.¹⁸ Ni tu cho xlady xkyalmbañaa, sink xaalyaa xtedyo.

Chaapaa nii ktedyno ni chaap kaan nii kpikche jkano. Nrii nak nii në Tat Tios lon.

¹⁹ Tsiñee lëë meñ biñ kchë tiits re, lëë meñ kok chop tiiy stub.²⁰ No meñ chëb:

—Chak wety xaa gue, tu kyalbini mal no leñ styoo xaa. ¿Penak nii xsal do xaa?

²¹ No gaa meñ chëb:

—Ni tu xaa nii no kyalbini mal leñ styoo xñeedy singo. ¿Pe schilo kyalbini mal nawen kuuñ kyak lo meñ nii chandy?

Xsaldy meñ Israel Jesús

²² Mer mëë nii chak nal, lëë meñ Jerusalén noyuñ xilni lidzy Dios.

²³ Lëë Jesús kaa këno nëz laa lë xcorredor Salomón.²⁴ Lëë meñ ptyop lo xaa aan lëë meñ kwnabtiits chëb:

—¿Axté pa wor na busy kyal lox jkanoo kik noo? Deelñee lii nak Crist, kwnë gaaw.

²⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëëw niylaa aan bnilasty to xtitsaa. Kchësy cos nii chuuñtsyeyaa con xtiitspey Tat Tios xluuy cho nakaa.²⁶ Per xnilasty to xtitsaa porñee lëdy xpëkwxilyaa nak to.²⁷ Xyumbey xpëkwxilyaa tsiyaa, nikle gaa naa xyumbeyaa ma ni chiidnal ma naa.²⁸ Naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ nii nak xpëkwxilyaa, aan tsitsiñdy tse nii kety meñ go, ni ni tu cho klady meñ go lon.²⁹ Mastre non Tat Tios nii bneetsy kchë meñ go lon, aan ni tu cho chilody kwii meñ go ña xaa.³⁰ Tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³¹ Tsigo lëë meñ kwseñ kyo stub par klaal kyo meñ xaa. ³² Per lëë Jesús chëb:

—Ndaly cos buen beeñtsyeyaa por xkyalwnabey Tat Tios. Kol në dyon ¿pe por ngo chakladzy to jkëë kyo do naa?

³³ Lëë meñ chëb:

—Klaal kyody noo lii por cos buen nii beeñtsyeyoo, sink lëë noo klaal kyo lii porñee pxiñoo tiits lo Dios. Sinak chol meñ nakoo aan lëël chakladzy kakoo Dios.

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy lo xley do nawen kë nii lëë Dios chëb: “Kchësy to nak dios”? ³⁵ Ndon no nii leñ kitsy nii kë xtiits Dios xñee nii lëë xaa kwloolë dios kchë meñ nii psal xtiits xaa, aan ni tu cho chilody gon ktsëë xtiits Dios. ³⁶ Aan deelñee Tat Tios kwle naa ni pxaal naa lo kislyu, ¿xa mod tsigo xyax to xñee do nii lëén pxiñ tiits lo Dios porñee kwnen nii naa nak Xiñ Dios? ³⁷ Deelñee chan do nii chuuñtsyeydyaa nii xñabey Tat Tios, knilasty to xtitsaa. ³⁸ Per deelñee chuuñtsyeyaa nii xñabey Tat Tios, nikxe knilasty to xtitsaa, kol kniladzy kchë cos nii chuuñtsyeyaa, parñee kyeñ do nii tugak nakaa chopaa Tat Tios.

³⁹ Por ngo lëë meñ kwloo kyeñ nyaasy Jesús stub, per lëë Jesús pxooñ.

⁴⁰ Lëë Jesús si stublad chu kiigwpee Jordán, aan tsi lëë xaa ptsiñ laañee pchoobnis Juan meñ, lëë xaa kwlës. ⁴¹ Ndaly meñ kutedy lo xaa siko xñee:

—Nikxe nii beeñtsyeydy Juan ni tu kyalntson, per nli kchë nii kwnee xaa worñee bitiits xaa cho nak Jesús.

⁴² Ndaly meñ bniladzy xtiits Jesús siko.

Xkyalkuty Lázaro

11 ¹ Kwyo tu xaa xsyaknë nii pcholë Lázaro. Betania lë xkyedzy xaa. Siko kwyo xaa ksa psyañ xaa Mariy ni Marty. ² Lëë Mariy re nak kwnaa nii kwtiib niy Jesús con aceit nii xlyaa nex aan beeñ jkwiitsy mew con kits kik me. ³ Chop pël kwnaa go pxaal tiits lo Jesús chëb:

—Lëë xamiigwoo xsyaknë.

⁴ Tsíñee lëëw biñ Jesús, lëë xaa chëb:

—Kujty kyalkits ko xaa, sink lëë kyalkits ko jkiiñ parñee kluuy Dios xkyalwnabey ni parñee kak nyoo xkyalwnabey Xiñ Dios.

⁵ Xkëstyoo Jesús Mariy, ni Marty ni Lázaro, ⁶ per tsiñee lëë xaa biñ nii lëë Lázaro xsyaknë, lëë xaa kwlës schop kpidz laañee kwey tiits lo xaa.

⁷ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Kol tsoo Judea stub.

⁸ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Maestre, kal pa tse go kesy kokladzy meñ Israel nii no nëz tañ go nyuty lii lo kyo, ¿aan chakladzyoo tsil siko stub?

⁹ Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe nlidy nayak nii tsiipchop wor nak tu kpidz? Por ngo xlyasty niy xaa nii xkyënsë yutsye, porñee xsaani bini nii xsaani lo kislyu re lo xaa.

¹⁰ Per lëë xaa nii xkyënsë kyool xlyadzy niy xaa porñee kindy bini. ¹¹ Lëë xamigw no Lázaro kuutkesy, per lëën kakuuñ kna xaa.

¹² Lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Deelñee kuutkesy xaa, klyëëdy lëë xaa kyak.

¹³ Per byeñdy xpëëdscuel Jesús nii lëë Lázaro kuty. Nladzy xaa te nli nii kuutkesy Lázaro sinak nii chakesy meñ. ¹⁴ Por ngo lëë Jesús chëb:

—Lëë Lázaro kuty. ¹⁵ Xlen nii sodyaa siko wor go, por lal tu bueno par lëë do parñee kniladzy to xtitsaa. Per kol tso ton no xaa.

¹⁶ Tsigo lëë Max nii kwloolë xaa Kwach chëb lo xcombañer:

—Kol tsoo wi no parñee kety no ksa no xaa.

Lëë Jesús xchoobladzy styoo psyañ Lázaro

¹⁷ Tsiñee lëë Jesús ptsiñ, tapple kpidz kok nii pkyeetsy Lázaro.

¹⁸ Tsonak mily metre xsyë meñ par tsi meñ Betania tsiñee xchoo meñ Jerusalén. ¹⁹ Por ngo ndaly meñ Jerusalén kutedy lo Marty ni lo Mariy par kchoobladzy meñ styoo me por xkyalkuty psyañ me. ²⁰ Tsiñee lëë Marty biñ nii lëë Jesús no nëz ktsiñ, lëë me kuktsiil nëz xaa, per lëë Mariy byaan chu yu. ²¹ Lëë Marty chëb lo Jesús:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa. ²² Per nanaa nii sneetsy Dios kchë nii kñaboo.

²³ Lëë Jesús chëb:

—Lëë psyañoo kpañ stub.

²⁴ Tsigo lëë Marty chëb:

—Nanaa nii lëë me kpañ ksa me meñ nii kutyle tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy.

²⁵ Lëë Jesús chëb:

—Naa chuuñ kpañ meñ ni naa xnee kyalmbañ. Nikxe kety meñ nii xniladzy xtitsaa, lëë me kpañ. ²⁶ Kejty meñ nii bii mbañ deelñee kniladzy meñ xtitsaa. ¿Pe xniladzyoo tiits re dyon?

²⁷ Lëë me chëb:

—Xniladzyaa nii lii nak Crist, meñ nii nak Xiñ Dios, ni xniladzyaa nii lii nak meñ nii no kiid lo kislyu.

Lëë Jesús choon chu xpaa Lázaro

²⁸ Loxsye chëb Marty ngo, lëë me kutsyetsy pël me Mariy, aan tsilaan chëb me lo Mariy:

—Lëë maestre kwlañche aan lëë me xkwetsy lii.

²⁹ Siikñee biñ Mariy ngo, lëë me kuso aan lëë me si laañee so Jesús.

³⁰ Kwsëëbty kaa Jesús leñ kyedzy, sink lëë xaa kwlës laañee kuktsiil nëz Marty xaa. ³¹ Tsiñee kon meñ Israel nii nche kchoobladzy styoo Mariy nii lëë Mariy pchoo wxooñ, lëë meñ go sinal xitsy me nladzy meñ go te chu paa sikoon me. ³² Tsiñee lëë Mariy ptsiñ laañee so Jesús, lëë me psoxib lo Jesús, chëb me:

—Deelñee nsyool nu, nyejty psyañaa.

³³ Mban ptee styoo Jesús kon xaa choon Mariy ni choon meñ nii ksa me ptsiñ. ³⁴ Lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—¿Pa pkeetsy to xaa?

Lëë meñ go chëb:

—Të gaanoo kuyoo paw.

³⁵ Aan lëë Jesús biiñ. ³⁶ Por ngo no meñ chëb lo xcombañer:

—Kol kuy gaanoo xaatke xkëstyoo xaa xaa.

³⁷ No gaa meñ chëb:

—Lëë xaa gue psaabini lo meñ nii xñady lo. ¿Pe nody tu mod nii ndeelaa xaa Lázaro lo kyalkuty?

Lëë Lázaro xpañ

³⁸ Lëë Jesús pteenë stub, aan lëë xaa big chu paa. Tu kyo pxoob chu paa nii pkyeetsy Lázaro. ³⁹ Lëë Jesús chëb:

—Kol ktichee kyo gue.

Per lëë psyañ Lázaro nii lë Marty chëb:

—Neñdy tse xlyaa nigw me, por natse chak tap kpidz nii kuty me.

⁴⁰ Per lëë Jesús chëb:

—¿Pe lëdy nayak lëën niy lool nii deelñee xniladzyoo xtitsaa, lëël kan xkyalwnabey Dios?

⁴¹ Tsiñee lëë meñ ptichee kyo nii ntse chu paa, lëë Jesús blëp lo leñ kpaa chëb:

—Tat Tios, xnetsyaa skizh lool porñee chonoo xtitsaa. ⁴² Nanaa nii tugak chonoo xtitsaa, per lëën xñe sinrii parñee kniladzy kchë meñ re nii lii pxaal naa.

⁴³ Loxsye ngo lëë xaa kwchuptsyë, chëb xaa:

—¡Lázaro, pchoo ske!

⁴⁴ Lëë xaa nii kuty ko pchoo, nxituusy ña xaa ni niy xaa con ladx ni ntse lo xaa con stublë ladx. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kxaak xaa, aan kol klaa kyey xaa.

Lëë meñ nii xñabey xyub mod kuty Jesús

(Mt. 26:1-5 ; Mr. 14:1-2 ; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndaly meñ Israel nii kutedy lo Mariy bniladzy xtiits Jesús porñee kon meñ nii beeñtsyey xaa. ⁴⁶ Per no meñ kukutiits kchë nii beeñtsyey Jesús lo xaa fariseo. ⁴⁷ Tsigo lëë xaa fariseo ni xaa nii xñabey lo pxosy beeñ tu junt. Lëë xaa chëb:

—¿Xa kuuñ no? Ndaly kchë kyalntson nii chuuñtsyey xaa. ⁴⁸ Deelñee ksaan no, kchësy meñ kniladzy xtiits xaa, aan lëë xtisy Roma kiid kla kyalwnabey lo no aan lëë xaa knitylo xkyedzy no.

⁴⁹ Per lëë tu xaa nii lë Caifás nii mastre non lo pxosy iz ko chëb:

—Ni tu pe nandy to, ⁵⁰ ni xyeñdy to nii buen kety tugak xaa por xkyedzy no, lëjty nii nitylo kyedzy.

⁵¹ Per chëbty Caifás ngo porñee kwlaño styoo xaa, sink lëëw chëb xaa porñee lëë Dios psyaab leñ kik xaa nii lëë Jesús kety por meñ Israel. Lëë Dios psyaab tiits ko styoo xaa porñee lëë xaa nak xaa nii mastre non lo pxosy iz ko. ⁵² Lëjty nonsy por meñ Israel kuty Jesús, sink wi por kchë xiñ Dios nii nche tyub lo kislyu kuty xaa. ⁵³ Destye tse go lëë meñ Israel nii xñabey byaan tiits nii lëë xaa kuty Jesús.

⁵⁴ Por ngo nii pchoo neñlody re Jesús, sink lëë xaa kwey tu kyedzy nii lë Efraín nii nche kexka tu tañ pidzy. Aan lëë xaa kwlës siko ksa xpëedscuel xaa.

⁵⁵ Lëë xilni gaa meñ Israel nii lë paskw sëëd yob, aan ndaly meñ no nëz si Jerusalén parñee kak nyë meñ sinak xñabey xley Moisés.

⁵⁶ Kwëkyub meñ Jesús leñ lidzy Dios, xñeesy meñ lo xcombañer:

—¿Pe në do dyon? ¿Pe siid xaa lni ote kijjty xaa yak?

⁵⁷ Lëë xaa fariseo gaa ni xaa nii xñabey lo pxosy chëb nii deelñee no cho nan pa no Jesús, këb xaaw parñee kchilo jcaa Jesús.

Lëë Mariy xkyëëb aceit niy Jesús

(Mt. 26:6-13 ; Mr. 14:3-9)

12 ¹ Xoop kpidz chak falt kak paskw, lëë Jesús kwey Betania. Siko no xaa nii beeñ kpañ xaa nii lë Lázaro. ² Tsi lëë Jesús ptsiñ, lëë meñ beeñlo tu xtsee par Jesús. Lëë Marty kwtëë niskwaan. Wi Lázaro kwsob lo mezh chaw. ³ Lëë Mariy kuxi siik grol litre aceit nardo nii xlyaa nex. Aan nikxe nii nyazh nono, lëëw kwtëëb me niy Jesús. Loxsye ngo lëëw pkwiitsy me con kits kik me. Tyub leñ yu kwlaa aceit ko.

⁴ Tsigo lëë Judas Iscariote nii pko Jesús ña meñ xñabey chëb:

⁵ —¿Penak nii kwtody aceit nii xlyaa nex re tson kyoow denario par kak meñ prob yudar?

⁶ Per chëbty Judas ngo porñee xkëstyoo xaa meñ prob, sink lëëw chëb xaa porñee ngbaan xaa, aan como lëë xaa kënoy bols tumi, xkwan xaa tumi nii no leeñgo. ⁷ Lëë Jesús chëb:

—Psaan me, por pena ngotsey mew par tse nii jkyeetsyaa. ⁸ Tugak kan do meñ prob, per lëë naa, lëdy tugak son lo do.

Lëë meñ xñabey chakladzy kuty Lázaro

⁹ Ndaly meñ Israel kwey Betania tsínee biñ meñ nii lëë Jesús ptsiñ siko. Kweydy meñ par kan meñ nonsy Jesús, sink lëë meñ kwey par kan meñ Lázaro nii beeñ kpañ Jesús. ¹⁰ Per lëë xaa nii xñabey lo pxosy byaan tiits nii wi Lázaro kuty xaa, ¹¹ porñee por Lázaro ndaly meñ Israel bniladzy xtiits Jesús.

Lëë Jesús xsyéeb Jerusalén

(Mt. 21:1-11 ; Mr. 11:1-11 ; Lc. 19:28-40)

¹² Tsi lëë lyu byaani ndaly meñ nii sitedy paskw Jerusalén biñ nii lëë Jesús ktsiñ. ¹³ Lëë meñ pchug siñ par tsiktsiilnëz meñ xaa. Kchësy meñ xñee:

—iSkizh Dios! iXaatke buen xaa nii pxaal xaa, xaa nii kak xrey meñ Israel!

¹⁴ Lady tu burr kwsob Jesús, por singo kë leñ kitsy nii kë xtiits Dios:

¹⁵ Kchësy to sinak to meñ Sión ktsyebty to.

Kol kuy gaanoo lëë xrey do sëéd sobsy xaa lady tu burr wiñ.

¹⁶ Klo byeñdy xpëédscuel Jesús nii beeñtsyey Jesús, per tsi lëë Jesús lox byëp kpaa, lëë xpëédscuel xaa psaladzy nii kël nii sinrii ktsyool xaa aan nli gaa singo ptsyool xaa.

¹⁷ Kchësy meñ nii kon xa kwlii Jesús Lázaro leñ paa ni xa beeñ kpañ xaa xaa bitiitso. ¹⁸ Kuktsiil nëz meñ Jesús porñee biñ meñ nii lëë xaa beeñtsyey kyalntson go. ¹⁹ Per lëë xaa fariseo bislo xñee lo xcombañer:

—¿Pe chan dow na? Ni tu pe chilody kuuñtsyey no. Kchësy meñ no xlad xaa.

Lëë meñ sit xyub Jesús

²⁰ Lady kchësy meñ nii kukiily lay lo Dios paskw no bla xaa sit. ²¹ Lëë xaa sit ko big lo tu xaa Betsaida nii lë Felip aan lëë xaa chëb:

—Xey, chakladzy noo tyon noo Jesús.

²² Lëë Felip kukëbo lo Ndresy, aan chop xaa kukëbo lo Jesús. ²³ Lëë Jesús nii nak mguiy nii pxaal Dios chëb:

—Lëë wor kutsiñ nii lëë Dios klisklaa naa. ²⁴ Nli xñen nii deelñee kñaady xobxtily lo lyu, ktyaldyo, per deelñee kñaaw, lëëw ktyaly.
²⁵ Kchësy meñ nii xkëstyoo xkyalmbañ lo kislyu re kety, per kejty meñ nii xkëstyood y xkyalmbañ, sink lëë meñ go jkaa kyalmbañ nii xnitylody.

²⁶ Kchësy xaa nii chakladzy kuñ xtsiñaa no nii kiidnal xaa naa parñee laañee tson siko tso xaa. Xle Tat Tios lo meñ nii chuñ xtsiñaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kety

²⁷ 'Mban xteedy styoon nina, per ¿pe sëpaa lo Tat Tios nayak nii kteelaa xaa naa lo kyalnë re con par ngo syelyaa? ²⁸ Tat Tios, bluuy xkyalwnabeyoo.

Tsigo lëë meñ biñ tsiy tu xaa nii pchoo kpaa chëb:

—Lëëw bluylaa, per lëëw kluyaa stub.

²⁹ Kchësy meñ biñ tsiy xaa go aan no meñ kwnee:

—Tu nkwsyo.

No gaa meñ kwnee:

—Lëdyo, tu angly kwnee lo xaa.

³⁰ Lëë Jesús chëb:

—Lëdy por naa biñ do tsiy xaa go, sink por lëë dow. ³¹ Lëë wor kutsiñ nii lëë kyalxtisy kak lo kislyu re, ni lëë wor kutsiñ nii lëë Dios ksonëz xaa nii xñabey lo kislyu re. ³² Tsiñee lëën kyë lo crusy, lëën kuñ nii kchësy meñ kpig lon.

³³ Singo mod lëë xaa chëb xa kety xaa. ³⁴ Tsigo lëë meñ chëb:

—Lo xleey noo xñee nii tsiñee lëë Crist kiid kpidy xaa. ¿Penak tsigo xñeel no nii kety mguiy nii pxaal Dios? Cho nak kaa mguiy nii pxaal Dios.

³⁵ Lëë Jesús chëb:

—Tsedre kan do bini. Kol kyënsë lëë ka lëë bini bii no parñee jkaady to nguey, por nandy kchë meñ nii xkyënsë lo nguey pa si. ³⁶ Lëë ka bii chan do bini, kol jkaaxuento parñee tugak tsow lo do.

Loxsye chëb Jesús ngo lëë xaa bi aan lëë xaa kwyolan lo meñ go.

Xnilasty meñ Israel xtiits Jesús

³⁷ Nikxe nii kon meñ kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús, bnilasty meñ xtiits xaa, ³⁸ sink lëë meñ beeñ cumplir nii pkëë profet Isaías tsiñee chëb xaa:

Tat Tios, ¿cho bnildazy xtiitsoo na dyon?

¿Cho lo bluuy gaal xkyalwnabeyoo?

³⁹ Pchilody niladzy meñ xtiits Dios, porñee lë gak profet Isaías pkëë sinrii:

⁴⁰ Lëë Dios ptse lo meñ ni lëë xaa beeñ jkyedzy styoo meñ, parñee kandy meñ ni kyeñdy meñ.

Kchë nrii ptsyool meñ parñee ktikchedy meñ styoo lon, tsiin ktsilyaa xtol meñ.

⁴¹ Kchë nrii kwnee Isaías porñee kon xaa xkyalwnabey Jesús aan lëë xaa bitiits xa nak kyalwnabey go.

⁴² Nikxe nii singo chëb Isaías, ndaly meñ Israel nii xñabey bniladzy xtiits Jesús, per kwneedy xaaaw porñee ptsyeb xaa ngwii xaa fariseo xaa ktoo. ⁴³ Singo beeñtsyey xaa go porñee xyore xkyalnsaak meñ lo kislyu re styoo xaa que xkyalnsaak Dios.

⁴⁴ Lëë Jesús chëb:

—Kchësy meñ nii xniladzy xtitsaa lëdy nonsy xtitsaa xniladzy meñ go, sink wi xtiits xaa nii pxaal naa. ⁴⁵ Ni wi gaa lo xaa nii pxaal naa xuy meñ nii xuy lon. ⁴⁶ Naa nak bini nii biid lo kislyu parñee kyënsëdy kchë meñ nii kniladzy xtitsaa lo nguey. ⁴⁷ Deel no meñ nii chon xtitsaa aan xsaldyo, lëdre naa jkëëkiy meñ go, por xsyeldya par jkëëkiyaa meñ, sink lëën syely par kteelaan meñ lo tol. ⁴⁸ Kchësy meñ nii xtilyni naa ni xsaldy xtitsaa nol cho jkëëkiy meñ go. Kchësy tiits nii kwnën jkëëkiy meñ nii xsaldy naa tse nii lëë Dios kuñ kyalxtisy. ⁴⁹ Porque xñedya nii xlyañ styoon, sink lëë Tat Tios nii pxaal naa xñee kchë nii kluyaa ni kñen lo meñ. ⁵⁰ Ni nanaa nii kchë nii xñee Tat Tios xnee kyalmbañ nii xnitylody. Por ngo, kchë nii xñee Tat Tios xñen lo meñ.

Lëë Jesús xkiib niy xpëëdscuel

13 ¹ Tse nii kxe kak paskw, nanle Jesús nii lëë wor kutsiñ nii lëë xaa kpi lo kislyu re par kyey xaa lo Tat Tios. Tugak pkëstyoo xaa kchë meñ nii bniladzy xtiits xaa axte tse nii lëë xtse xaa psa.

² Lëë Jesús ncheyaw xtsee ksa xpëëdscuel tsínee lëë xaatox kwloo kik xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas nii lëë xaa kak niladzy Jesús. ³ Nan Jesús nii lëë Tat Tios ptee kyalwnabey lo xaa ni nan Jesús nii lo Dios pchoo Jesús ni lo Dios kaa kyey xaa. ⁴ Per mer worñee noyak xtsee lëë Jesús kuso, lëë xaa kwlii xmankw xaa ni lëë xaa pxituu tu tway xpans xaa. ⁵ Loxsye ngo lëë xaa kwtëënis leñ tu tiñ aan lëë xaa bislo xkiib xaa niy xpëëdscuel xaa ni lëëw pkwiitsy xaa con tway nii nxituu xpans xaa.

⁶ Tsínee kol nii lëë xaa kiib niy Simoñ Pedre, lëë Simoñ Pedre chëb:

—¿Penak nii lii kiib niyaa?

⁷ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xyeeñdyoo penak nii chuuñtsyeyaa nrii nina, per tsínee tedsyo, lëëw kyeeñoo.

⁸ Per lëë Pedre chëb:

—Nikxe pere kladyaa kiiboo niyaa.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee kiibtyaa niyoo chilody tsol xladaa.

⁹ Tsigo lëë Simoñ Pedre chëb:

—Deelñee singo busy nako, kiibtyoo nonsy niyaa, sink wi ñan ni kikaa kwitiib.

¹⁰ Per lëë Jesús chëb:

—Nonstyee niy xaa nii kal lox kosy precisy tsadx, por nder lady xaa nyë. Nyë do nii lëë do, nikxe nii lëdy kchësy to nyë.

¹¹ Chëb xaa nii lëdy kchë xpëëdscuel xaa nyë, porñee nanle xaa cho kak niladzy xaa.

¹² Loxsye kwitiib Jesús niy xpëëdscuel, lëë xaa kokw xmankw xaa stub, aan lëë xaa psob lo mezh aan lëë xaa chëb:

—¿Pe byeñ do kchë nii beeñtsyeyaa? ¹³ Maestre ni xey xñee do lon. Tiitsli xñee do, porque nli maestraa ni nli xey nakaa. ¹⁴ Per deel maestraa ni xeyaa aan kwitiibaa niy do, singo gak lëë do no nii kiib to niy xcombañer do. ¹⁵ Lëën bluy nrii lo do parñee wi do kuuñtsyey nii beeñtsyeyaa. ¹⁶ Nli xñen nii mastre non tu xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ, ni mastre non xaa nii xñabey que xaa nii chi mandad. ¹⁷ Deelñee kyeñ do kchë cos re ni kuuñtsyey dow, mbëë kpañ do.

¹⁸ Lëdy kchë lo do xñen. Nanaa cho kwlen. Per no nii kak cumplir xtiits Dios nii xñee sinrri: “Lëë xaa nii chaw xkuñaa ktilyni naa.” ¹⁹ Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsínee lëëw kak, kniladzy to nii naa nak Crist. ²⁰ Nli xñen nii kchësy meñ nii xleni xaa nii xalaa xluuy xtitsaa, xleni naa. Aan kchësy meñ nii xleni naa, xleni xaa nii pxaal naa.

Lëë Jesús xñee nii lëë Judas jko xaa ña xaa xñabey

(Mt. 26:20-25 ; Mr. 14:17-21 ; Lc. 22:21-23)

²¹ Loxsye chëb Jesús ngo, mban ptee styoo xaa, aan lëë xaa chëb:

—Nli xñen nii misme tu do jko naa ña xaa xñabey.

²² Tsigo lëë xpëëdscuel Jesús xuy lsasy lo xcombañer, porñee nandy xaa cho xñee Jesús. ²³ Lëë tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús sobyaw xtsee kwi Jesús, ²⁴ aan lëë Simoñ Pedre kwloo señ lo xaa parñee kñabtiits xaa cho pseety Jesús. ²⁵ Tsigo lëë xaa big kexre kwi Jesús aan lëë xaa kwnabtiits, chëb xaa:

—Xey, kwnë dyon chow.

²⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Lëën jkadz tublë kyaxtily, aan lo xaa nii kteno, xaa gow.

Lëë xaa pkadz tublë kyaxtily aan lëëw pteedy xaa lo xiñ Simoñ Iscariote nii lë Judas. ²⁷ Aan tsi lëë Judas lox taw kyaxtily go, lëë xaatox kwsëëb leñ styoo xaa. Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nii no kikoo kuuñtsyeyoo, beeñtsyey gaaw klyëëdyoo.

²⁸ Per ni tu xaa nii nche sob lo mezh byeñdy penak chëb Jesús singo.

²⁹ Aan como lëë Judas nak cuent tumi, no xaa nladzy tsaaplaa chëb Jesús nii no nii tsisi Judas tu cos nii jkiiñ paskw, o no gaa nii kteedy Judas pe tu cos lo meñ prob. ³⁰ Loxsye taw Judas kyaxtily go, lëë Judas pchoo. Lëë lyu gaa pkyeyle.

Lëë Jesús xñabey tu cos ngub

³¹ Loxsye pchoo Judas, lëë Jesús chëb:

—Na si lëë do kan xkyalwnabey mguiy nii pxaal Dios, aan por mguiy go lëë do kan xkyalwnabey Dios. ³² Aan deelñee xluuy mguiy nii pxaal

Dios xa nak xkyalwnabey Dios, klyëedy lëë Dios kluuy nii wi mguiy go xñabey.³³ Xiñ, xtsedre son lo do. Nikxe kyub to naa, per nii chépaa gaa lo meñ Israel nii xñabey, xñen lo do: Chilody së do laañee kan.³⁴ Lëën xñabey nii kuuñtsyey do tu cos ngub nii kniyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do. Sinak nii xkëstyoon lëë do, no nii jkëstyoo do xcombañer do.

³⁵ Deelñee jkëstyoo do xcombañer do, kchësy meñ kyeñ nii xpëédscuelaa nak to.

Lëë Jesús xñee nii lëë Pedre këb nii xyumbeydy Pedre xaa

(Mt. 26:31-35 ; Mr. 14:27-31 ; Lc. 22:31-34)

³⁶ Lëë Simoñ Pedre kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pa tsil?

Lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody sënaloo naa nina, per tseyladzy lëël kiidnal.

³⁷ Tsigo lëë Pedre chëb:

—¿Penak nii chilody sënalaa lii nina? Axte xkyalmbañaa schilo ktedyaa por lii.

³⁸ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe nli nii steedyoo xkyalmbaño por naa? Por antes nii jkwetsy nguidy kol tson vuelt, lëël këb nii xyumbeydyoo naa.

Lëë Jesús xtsiñni meñ lo Dios

14 ¹ Kteenëdy to. Tugak kol ksaladzy Dios ni kol ksaladzy naa.

² Nroob lugar no lidzy pxosyaa. Deelñee nyody lugar, niyaa lo do. Lëën kakxixkwa laañee tso do. ³ Aan loxsye kxixkwaan laañee tso do, lëën kyely kxi lëë do, parñee tso do laañee tson. ⁴ Nanle to næz nii xlyañ laañee tson.

⁵ Tsigo lëë Max chëb:

—Ndondy noo pa tsil. ¿Xa mod kaknan noo næz?

⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Naa xtsiñni meñ lo Dios ni naa xñe tiitsli ni naa xtedy kyalmbañ nii xnitylody lo meñ. Chilody ktsiñ meñ lo Tat Tios deelñee kanidya meñ.

⁷ Deelñee nyumbey do naa, nyumbey do pxosyaa. Per destye nina lëë xaa kyumbey do, por tugak kwso xaa lo do ni tugak kon do xaa.

⁸ Tsigo lëë Felip chëb:

—Blaa tyon noo Tat Tios tsuin kniladzy styoo noo.

⁹ Tsigo lëë Jesús chëb lo Felip:

—¿Blakte tiemp kok nii non lady to, aan xyumbeydyoo naa? Kchë meñ nii chan naa chan Tat Tios. ¿Penak nii chakladzyoo klaan kan do Tat Tios?¹⁰ ¿Pe xnilastyoo nayak nii non leñ styoo Dios ni no Dios leñ styoon? Kchë nii xñen lo do xñedyno porñee xlyañsyew styoon. Lëë Tat Tios nii no leñ styoon chuuñtsyey nii chakladzy.¹¹ Kol kniladzy nii non leñ styoo Tat Tios ni kol kniladzy nii no Tat Tios leñ styoon. Deelñee

gaa xnilasty to nii xñen, kol kniladzy kchë nii chan do chuuñtsyeyaa.

¹² Nli xñen nii schilo kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtitsaa kchë nii chuuñtsyeyaa ni ndalyre gaa nii kchilo kuuñtsyey meñ go, por lëën kya lo Tat Tios. ¹³ Aan kchësy nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa parñee kluyaa xkyalwnabey Tat Tios. ¹⁴ Kchë cos nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kuuñtsyeyaa.

Lëë Jesús xñee nii lëë xaa kxaal Kyalbini Ntson

¹⁵ 'Deelñee xkëstyoo do naa, suuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁶ Lëën kñab nii kxaal Tat Tios stu xaa nii tugak kuñ lëë do yudar. ¹⁷ Lëë xaa nii kiid nak Kyalbini Ntson nii xñee cho nak Dios aan chilody sëëb xaa leñ styoo meñ nii xnilasty xtitsaa, porñee xyumbeydy meñ xaa ni chandy meñ xaa. Per lëë lëë do xyumbey do xaa, porñee lëë xaa no leñ styoo do aan iip kchoody xaa leñ styoo do. ¹⁸ Ksandyaa to nonsy to, lëën kpikche par kaknin lëë do. ¹⁹ Xtsedre kan meñaa, per lëë do san do naa aan lëë do kpañ porñee mbañaa. ²⁰ Tsi lëë tse go tsitsib lëë do kyeñ nii nli non leñ styoo Tat Tios, ni nli no do leñ styoon, ni nli non leñ styoo do. ²¹ Kchë meñ nii chuuñtsyey nii xñabeyaa, nyoo nii xkëstyoo meñ go naa. Aan lëë pxosyaa jkëstyoo meñ nii xkëstyoo naa, nikle gaa naa lëën jkëstyoo meñ go ni lëën kluylo lo meñ go.

²² Tsigo lëë stu xaa nii lë si lë Judas chëb:

—¿Penak nii xaktyee loosy noo kluuylolo? ¿Penak nii kluuylodyoo cholsye lo meñ nii nche lo kislyu?

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kchë xaa nii xkëstyoo naa xsal xtitsaa, aan lëë Tat Tios jkëstyoo kchë xaa go, ni lëën kyely chopaa Tat Tios par tsyo noo leñ styoo xaa go. ²⁴ Kchë xaa nii xkëstyoody naa xsaldy xaa xtitsaa. Kchë nii xñen lo do lëdy xtitsno, xtiits Tat Tios nii pxaal naaw.

²⁵ 'Kchë nrii niyaa tyub nii kwyon lady to. ²⁶ Per lëë Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios xcuentaa kluuy kchë kchësy cos lo do ni kuñ lëë do yudar parñee ksaladzy to kchë nii bluylaa lo do.

²⁷ 'Lëën kya, per lëën ksan xkyalnsaakaa lo do. Lëën knetsy xkyalnsaakaa, per knestyno sinak xneetsy chol meñ nii nche lo kislyu rew. Kteenëdy to ni ktsyebty to, ²⁸ por nanle to nii lëën kya, ni nanle to nii lëën kpikche kyely kanaa lëë do. Deelñee nli nguëstyoo do naa, nle do nyon do nii lëën kya lo Tat Tios, por mastre non Tat Tios que naa. ²⁹ Lëën xñe kazh nrii lo do parñee tsiñee lëëw kak, kniladzy to kchë nii niyaa lo do.

³⁰ 'Nroobdre kñen lo do, por lëë xaa nii xñabey lo kislyu re sëëd. Nikxe nii xñabeydy xaa naa, ³¹ per singo no nii kako parñee kaknan meñ nii nche lo kislyu nii xkëstyoony Tat Tios ni chuuñtsyeyaa nii xñabey xaa. Kol tsiso tsiin kpii no nu.

Sinak tu yag uv nak Jesús

15 ¹ 'Naa nak sinak tu yag uv aan ni stu yag chakty si chakaa. Lëë pxosyaa nak sinak xaa nii chantsi yag uv. ² Deelñee no tu xikwaa nii xkyëdy nex, lëëw xchug xaa. Per chantsi xaa kchë xikwaa nii xkyë nex ni chuuñ nyë xaaw parñee kyëre nex low. ³ Nyë do nii lëë do, porñee bniladzy to kchë nii bluyaa lo do. ⁴ Kol kyënaady chexaa sinak kënaadyaa chex to. Por chilody kyë nex lo tu xikw yag deelñee kënaajtyoo chex tronk. Singo gak lëë do, ni tu pe chilody kuuñtsyey do deelñee kyënaajty to chexaa.

⁵ 'Naa nak sinak tu yag uv. Lëë do nak sinak xikwo. Deelñee kyënaady meñ chexaa ni kyënaadyaa chex meñ, ndaly nii kchilo kuuñtsyey meñ, por ni tu pe chilody kuuñtsyey meñ deelñee kuñdyaa meñ yudar. ⁶ Kchë meñ nii xkyënaajty chexaa ksyëeb aan lëë meñ go kpidzy sinak xpidzy kchë xikw yag nii xtop meñ par tsek ki.

⁷ 'Deelñee tugak kyënaady to chexaa ni ksaandy to xtitsaa, schilo kñab to kchë nii kakladzy to aan lëëw knetsyaa. ⁸ Chuuñ ksak to Tat Tios tsiñee chuuñtsyey do xtsiñaa. Aan kchë nii chuuñtsyey do xluuy nii nli xpëedscuelaa nak to. ⁹ Xkëstyoon lëë do sinak nii xkëstyoo Tat Tios naa. Singo gak lëë do kchoxsody to tsiin tugak jkëstyoon lëë do. ¹⁰ Deelñee ksoob to xtitsaa, tugak jkëstyoon lëë do, sinak nii xsobaa xtiits Tat Tios ni tugak kaa xkëstyoo xaa naa.

¹¹ 'Lëën niy kchë nrii lo do parñee kle do sinak nii xlen ni parñee tugak kle do. ¹² Lëën xñabey nii jkëstyoo do xcombañer do sinak nii xkëstyoon lëë do. ¹³ Tsiñee chety tu xaa par kteelaa xaa xcombañer xaa nyoo nii tir xkëstyoo xaa xaa. ¹⁴ Xamigwaa nak to deelñee chuuñtsyey do nii xñabeyaa. ¹⁵ Xñedraa lo do mos, por nandy mos pe cos chuuñtsyey xaa nii xñabey mos. Xamigwaa nak to. Ngo nii lëën bluy kchë nii në pxosyaa lon lo do. ¹⁶ Kwledy to naa, sink naa kwle lëë do parñee tugak kuuñtsyey do nii xñabey Tat Tios. Aan kchë nii kñab to porñee xniladzy to xtitsaa kneetsy Tat Tios. ¹⁷ Nrii nak nii xñabeyaa: Kol jkëstyoo xcombañer do.

Lëë meñ lo kislyu re xlëë lo Jesús

¹⁸ 'Deelñee xlëë meñ nii nche lo kislyu re chan lëë do, kol kaknan nii klo lon blëë meñ. ¹⁹ Deelñee nyak to sinak meñ nii nche lo kislyu re, nguëstyoo meñ lëë do. Per lëën kwle lëë do lady meñ nii nche lo kislyu re, aan por ngo xlëë meñ lo do, porñee naktre to sinak meñ nii nche lo kislyu. ²⁰ Tugak kol ksaladzy nii mastre non xaa nii xchee que xaa nii xkyë tsiiñ. Deelñee kwënlaag meñaa, wi do kyënlaag meñ. Ni deelñee psal meñ nii kwnen, salak meñ nii kñee do. ²¹ Lëë meñ kyënlaag lëë do, porñee xsoob to xtitsaa ni porñee xyuumbeydy meñ xaa nii pxaal naa.

²² 'Nyody xtol meñ deelñee nyely kluuydyaa xtitsaa lo meñ. Per na chilody këb meñ nii nandy pe beeñ. ²³ Wi lo pxosyaa xlëë meñ nii xlëë lon. ²⁴ Nyody xtol meñ deelñee nyandy meñ kchë kyalntson nii beeñtsyeyaa. Ni tu cho karty kuuñtsyey clasy kyalntson re. Per nikxe kon meñ kchë kyalntson go, lëë meñ xlëë lon ni xlëë meñ lo pxosyaa. ²⁵ Per no nii kak cumplir tiits nii kë lo xley xaa nii xñee sinrii: "Pe beñdyaa aan blëë meñ lon."

²⁶ 'Per tsiñee lëë xaa nii chuñ yudar kiid, lëë xaa kñee xcuentaa. Lëë xaa nak Kyalbini Ntson nii kxaal Tat Tios aan nonsyke tiitsli kñee xaa. ²⁷ Ni wi do kñee xcuentaa, por tugak kwënal do naa destye nii bislon xluyaa xtiits Dios.

16 ¹ Lëën chutiits kazh kchë cos re lo do parñee ksaandy to xtitsaa. ² Lëë meñ kwii lëë do ktoo ni sitsiñ tse nii këb meñ tu favor chuñ meñ lo Dios tsiñee chuty meñ do. ³ Kchë nrii kuuñtsyey meñ porñee karty kyumbey meñ naa ni karty kyumbey meñ Tat Tios. ⁴ Lëën xñe kazh nrii lo do parñee ksaladzy to nii lëëw niylaa tsiñee lëë tse go tsitsib.

Nii chuuñtsyey Kyalbini Ntson

'Niydyaa nrii lo do worñee kal bniladzy to xtitsaa, por naa tugak kokni lëë do. ⁵ Per lëë na nii lëën kya lo xaa nii pxaal naa, ni tu do xñabtiisty dyon pa kan. ⁶ Lëël mban chak to porñee niyaa kchë cos re lo do. ⁷ Nli xñen nii buen kyan. Por deelñee kyadyaa, kijity xaa nii chuñ yudar. Per deelñee kyan, naa kxal xaa go lo do. ⁸ Tsiñee lëë xaa kiid, lëë xaa kluuy lo meñ nii no xtol meñ, ni lëë xaa kluuy nii no tu nëz tubli, ni lëë xaa kluuy nii no xkyalxtisy Dios. ⁹ Lëë xaa kluuy nii no xtol meñ, porñee xnilasty meñ xtitsaa. ¹⁰ Ni lëë xaa kluuy nëz tubli, por lëën kya lo Tat Tios, aan kantre to naa. ¹¹ Ni lëë xaa kluuy nii chuñ Dios kyalxtisy. Por ngo lëë xaatox nii xñabey lo kislyu re pkaal.

¹² 'Ndalyre nii no kniyaa lo do, per chilody kyeñ dow nina. ¹³ Per tsiñee lëë xaa nii nak Kyalbini Ntson kiid, lëë xaa kluuy nonsyke tiitsli lo do, por kñeedy xaa nii klyañ styoo xaa, sink lëë xaa kñee kchë nii kon xaa, ni lëë xaa kluuy cos nii nare kak. ¹⁴ Lëë xaa kuuñ ksak naa, por lëë xaa kiidni xtitsaa lo do. ¹⁵ Kchë nii chap Tat Tios nak xcheñaa. Por ngo nii niyaa nii lëë Kyalbini Ntson kiidni xtitsaa lo do.

Lëë kyalnë kyak kyalwle

¹⁶ 'Xtsedre kan do naa, per kak xtsedyak lëë do kan naa stub.

¹⁷ Tsigo lëë bla xpéedscuel xaa bislo xñabtiits lsa lo xcombañer xñee: —¿Penak nii xñee xaa nii xtsedre tyon no xaa, aan kak xtsedyak lëë xaa tyon no stub? ¿Ni penak nii xñee xaa nii lëë xaa kyey lo Tat Tios?

¹⁸ ¿Penak nii xñee xaa "xtsedre"? Xyeñdy no xa nak tiits ko.

¹⁹ Lëë Jesús byeñ nii lëë xpëëdscuel xaa chakladzy kñabtiits lo xaa. Por ngo lëë xaa chëb:

—Lëën niy lo do nii xtsedre kan do naa, aan kak xtsedyak lëë do kan naa stub. ¿Pe nrii nonabtiits lsa do lo xcombañer do? ²⁰ Nli xñen nii lëë do koon ni lëë do kteenë tsínee lëë kchë meñ nii nche lo kislyu kle. Per nikxe kteenë do, lëë xkyalnë do kyak kyalwle. ²¹ Tsínee lëë tu kwanaa kaly xiñ, mban chak me porñee lëë xwor yoob kol. Per tsi lëë mëëd lox chaly, ni xsalastre me yoob nii kwë me lo kyalwle nii lëë xiñ me kwlañche lo kislyu. ²² Singo gak lëë do xteenë do nina. Per tsi lëën kyely kan lëë do stub, lëë styoo do kyo nguiool, aan ni tu cho chilody kwii kyalwle go leñ styoo do.

²³ Tsi lëë tse go tsitsiñ, ni tu pe kñabtiistre to lon. Nli xñen nii kchë nii kñab to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa, lëëw kneetsy xaa.

²⁴ Axté nina ni tu pe karty kñab to porñee xniladzy to xtitsaa. Kol nab nii chakladzy to, parñee tsi lëëw kneetsy Dios, mastre kle do.

Lëë Jesús xñabey lo kislyu

²⁵ Nonsyke con cuent kwnen kchë nrii lo do. Per sitsiñ tse nii ksodraa cuent par kuuñ ksedyaa to, sink næz nii xa nak Tat Tios kñen lo do.

²⁶ Tse go yuub to kñab nii kakladzy to lo Tat Tios porñee xniladzy to xtitsaa. Xkiiñdy nii naapee kñe lo Tat Tios. ²⁷ Por xkëstyoo Tat Tios lëë do, porñee xkëstyoo do naa, ni porñee bniladzy to nii lëë Tat Tios pxaal naa. ²⁸ Lo Tat Tios pchon byelyaa lo kislyu. Per lëë na lëën kpi lo kislyu par kyan lo Tat Tios stub.

²⁹ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa chëb:

—Na si nagon, xyeeñ noo nii xñeel, aan xsodroo cuent par kñeel.

³⁰ Na si nagon, xtyon noo nii xaa chak nakoo. Xkiiñdy nii cho kñabtiits lool. Por ngo xniladzy noo nii lëë Dios pxaal lii.

³¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xniladzy to nina, ³² per sitsiñ wor ni lëëw kutsiñle gaa nina nii lëë do kchoots klyaal, aan lëë do ksaan naa nonsyaa. Per sodyaa nonsyaa, lëë Tat Tios nakni naa. ³³ Lëën bitiits kchë nrii lo do parñee pe tsinidy kik to, por naa nakni lëë do. Mban tedy to lo kislyu re, per ktsyebyt to, por naa xñabey lo kislyu.

Lëë Jesús xñab nii kakni Dios xpëëdscuel xaa

17 ¹ Loxsye kwnee Jesús kchë ngo, lëë xaa blëp lo leñ kpaa aan lëë xaa chëb:

—Tat Tios, lëë wor kutsiñ nii lëël klinikaa xiñoo parñee klinikaa xiñoo lii. ² Por lii pteedy tiits nii kñabey xaa kchësy lo meñ nii nche lo kislyu re, ni lii pteedy tiits nii kteedy xaa kyalmabañ nii xnitylody lo kchësy meñ nii pxaaloo lo xaa. ³ Kchësy meñ nii kwaal kyalmabañ nii xnitylody xniladzy nii liisy nak Dios ni xniladzy xtiits Jesucrist nii pxaaloo.

⁴ 'Beeñ ksakaa lii lo kislyu re, por lëën byal tsiiñ nii bneetsyoo lon.

⁵ Lëë nana, Tat Tios, xñabaa nii klisklaal naa ni ksooboo naa kwil laañee sobaa worñee karty kwe kislyu.

⁶ 'Lo kislyu kwlel kchësy meñ nii pxaaloo lon, aan lëën bluy cho nakoo lo meñ go. Lool ngab kchë meñ go, aan lëël pxaal kchë meñ go lon, aan lëë meñ go psal xtiitsoo. ⁷ Lëë na kchë meñ go nan nii kchë nii bneetsyoo lon xcheñoo nako. ⁸ Por lëën bluy tiits nii pxaaloo, aan lëëw psal meñ. Lëë meñ byeñ nii nli lool pchon, ni lëë meñ bnildazy nii lii pxaal naa.

⁹ 'Xñabaa nii kaknil kchë meñ go. Xñabtyaa nii kaknil chol meñ, sink lëën xñab por kchë meñ nii pxaaloo lon, por lool ngab kchë meñ go.

¹⁰ Kchësy nii chaapaa nak xcheñoo, ni kchësy kaa nii chapoo nak xcheñaa, aan lëë kchë meñ nii pxaaloo lon xluuy tu kyalwnabeyaa.

¹¹ 'Sodraa lo kislyu re, per lëë kchë meñ nii pxaaloo lon bii kyaan, por lëën kyely parñee tson lool. Tat Tios, kon kchë meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon, parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak tusy no chop no. ¹² Worñee kwyon lady meñ nii pxaaloo lon, konaa meñ go con kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Ni tu meñ go kujty. Xaktyee meñ nii nolak kety kuty, parñee kak cumplir xtiitsoo.

¹³ Lëë nana lëën kyely laañee soboo. Per lëë ka lëën bii so lo kislyu lëën xñe kchë cos re, parñee kle kchë meñ go sinak nii xlen. ¹⁴ Lëën bluy xtiitsoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëë meñ nii nche lo kislyu xlëë porñee nodre kik meñ go sinak nii no kik meñ nii nche lo kislyu, nikle gaa naa nody kikaa sinak nii no kik meñ lo kislyu re. ¹⁵ Xñabtyaa nii kwiil meñ go lo kislyu, sink lëën xñab nii klaadyoo jkaal xaatox meñ go.

¹⁶ Nody kikaa si no kik meñ lo kislyu re. Singo gak kaa kchë meñ nii pxaaloo lon, nodre kik meñ go si no kik meñ lo kislyu re. ¹⁷ Beeñlay kchë meñ go con xtiitsoo, por xtiitsoo nak tiitsli. ¹⁸ Lëën kxal kchë meñ go sinak nii pxaaloo naa lady meñ nii nche lo kislyu. ¹⁹ Aan por kchë meñ go lëën xsob xtiitsoo, parñee wi meñ go ksoob xtiitsoo. Por tiitsli nak xtiitsoo.

²⁰ 'Xñabtyaa nii kaknil nonstyee meñ nii xniladzyle, sink lëën xñab por wi meñ nii nare kniladzy xtiitsoo. ²¹ Tat Tios, xñabaa nii kyak tusy kchësy meñ go sinak nii non leñ styool ni nol leñ styoon. No nii kyak tusy kchësy meñ go parñee kniladzy meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa. ²² Misme kyalwnabey nii bneetsyoo lon ptedyaa lo meñ nii xniladzy parñee kyak tusy meñ go sinak nii nak no. ²³ Naa no leñ styoo meñ nii xniladzy lii, lëë lii no leñ styoon parñee kyak tusy meñ go, tsuin kyeñ meñ nii nche lo kislyu nii lii pxaal naa ni kyeñ meñ nii xkëstyool meñ nii xniladzy lii sinak nii xkëstyool naa.

²⁴ 'Tat Tios, lii pxaal kchë meñ go lon, aan lëë nana lëën chakladzy nii laañee tson siko tso meñ go, parñee kan meñ go kyalwnabey nii bneetsyoo lon. Lëël bneetsy kyalwnabey go lon porñee xkëstyool naa

destye worñee karty kwe kislyu. ²⁵ Xyuumbeydy chol meñ nii nche lo kislyu lii, Tat Tios, per naa xyumbeyaa lii, ni kchësy kaa meñ nii pxaaloo lon nan nii lii pxaal naa. ²⁶ Lëen bluyle cho nakoo lo meñ nii pxaaloo lon, per lëew kluyraa, parñee jkëstyoo meñ go xcombañer sinak nii xkëstyool naa, ni parñee tson leñ styoo kchë meñ go.

Lëe meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56 ; Mr. 14:43-50 ; Lc. 22:47-53)

18 ¹ Loxsye chëb Jesús kchë ngo, lëe xaa si stublad chu psë nii lë Cedrón ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa kwsëeb tu lo kwaa. ² Wi Judas nii pko Jesús ña xaa xñabey nan pa kë kwaa go porñee ndaly vuelt kuni Jesús xpëedscuel siko. ³ Siko ptsiñni Judas tubtsoon soldad ni tubtsoon mayor nii pxaal xaa nii xñabey lo pxosy ni xaa fariseo. Kchë xaa go noy kiib ni noy bini. ⁴ Per como nanle Jesús nii singo ktsyool xaa, lëe xaa kwnabtiits lo xaa go, chëb xaa:

—¿Cho xyub to?

⁵ Lëe xaa go chëb:

—Lëe noo xyuub Jesús Nazaret.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Naa nak Jesús.

Lëe Judas nii kok niladzy kaa xaa no lady kchë xaa go. ⁶ Tsiñee lëe Jesús chëb: “Naa nak Jesús”, kchësy xaa bikche nde xitsy byab lyu.

⁷ Tsigo lëe Jesús chëb stub:

—¿Cho xyub to?

Aan lëe xaa go chëb stub:

—Lëe noo xyuub Jesús Nazaret.

⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëen niyle nii naa nak Jesús Nazaret. Deelñee naa xyub to, kol klaa xpëedscuelaa.

⁹ Kchë nrii kok parñee kak cumplir nii chëb Jesús tsiñee kwnee xaa: “Tat Tios, pe kokty ni tu xaa nii pxaaloo lon.”

¹⁰ Tsigo lëe Simoñ Pedre kwlii xispad aan lëe xaa pchug tyag tu xaa nii lë Malco. Xmos xaa nii xñabey lo pxosy nak Malco. ¹¹ Per lëe Jesús chëb lo Pedre:

—Psoob xispaadoo xlugaro. ¿Pe nladzyoo nayak nii teejtyaa lo kyalnë nii pxaal Tat Tios?

Lëe Jesús so lo xaa nii xñabey lo pxosy

(Mt. 26:57-58 ; Mr. 14:53-54 ; Lc. 22:54)

¹² Tsigo lëe soldad ni lëe xaa nii xñabey lo soldad ni lëe xmayor xaa Israel kwnaasy Jesús aan lëe xaa pxituu xaa. ¹³ Klo lidzy Anás kuni xaa Jesús porñee lëe Anás nak pxosytsaap Caifás. Lëe Caifás nak xaa nii

mastre non lo pxosy iz ko.¹⁴ Lëë gak Caifás chëb nii masy buen kety tugak xaa, lëjty nii kety kchë meñ kyedzy.

Lëë Pedre xñee nii xyumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:69-70 ; Mr. 14:66-68 ; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Chop Simoñ Pedre stu xpëédscuel Jesús kuna. Xyumbey xaa xaa nii mastre non lo pxosy. Por ngo lëë xaa kwsëëb axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy ksa xaa Jesús. ¹⁶ Per lëë Pedre byaan ley. Por ngo lëë xpëédscuel Jesús nii xyumbey pxosy nii mastre non pchoo, aan lëë xaa kwnee lo kwnaa nii xkyënap chu puert parñee kлаa me tedy Pedre.

¹⁷ Tsigo lëë kwnaa nii xkyënap chu puert chëb lo Pedre:

—¿Pe lëdy kaa wil no xlad Jesús?

Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

¹⁸ Lëë mos ni lëë mayor psaay ki aan lëë xaa nche soli chu ki xtsëë xaa porñee singootyee chak nal. Aan wi Pedre kuso lady xaa xtsëë.

Lëë xaa nii mastre non lo pxosy xñabtiits lo Jesús
(Mt. 26:59-66 ; Mr. 14:55-64 ; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Lëë xaa nii mastre non lo pxosy kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Cho nak xpëédscueeloo ni pe cos xluuyoo lo meñ?

²⁰ Lëë Jesús chëb:

—Xña lo ngbidz kwnen lo meñ. Leñ ktoo ni leñ liidzy kaa Dios tugak beeñ ksedyaa meñ. Siko xkaalsa kchë meñ Israel. Ni tu pe karty kñe tsilaanaa. ²¹ ¿Penak nii xñabtiitsoo lon? Kwnabtiits lo meñ nii pkëëtyag xtitsaa, aan lëë meñ go kñë pe cos kwnen. Kchë meñ go nan pe cos kwnen.

²² Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë tu mayor byaasy lo Jesús chëb:

—¿Singue nawen xkyëboo lo xaa nii mastre non lo pxosy?

²³ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Deelñee nonguialdy nii kwnen, kwnë dyon penak nii nonguialdyo. Per deelñee nonguial nii kwnen, ¿penak nii kwtiñoo naa?

²⁴ Loxsye ngo nxituu xaa pxaal Anás xaa lo Caifás. Lëë Caifás nak xaa nii mastre non lo pxosy.

Lëëw xchop vuelt nii xñee Pedre nii xyumbeydy xaa Jesús
(Mt. 26:71-75 ; Mr. 14:69-72 ; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lëë Pedre gaa bii so ktsëë chu ki aan lëë meñ nii nche siko chëb lo Pedre:

—Nli gaa na ¿pe lëdy wil no xlad Jesús?

Aan lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

²⁶ Kok xtsedyako lëë tu xmos xaa nii mastre non lo pxosy chëb:

—¿Kondyaa nawen nii wil so laañee pkaa Jesús?

Tyag xaa lidzy xaa go pchug Pedre.

²⁷ Lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, lëdy win.

Aan wor go kazu lëë nguidy kol pkwetsy.

Lëë Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14 ; Mr. 15:1-5 ; Lc. 23:1-5)

²⁸ Silyga kwlii xaa Jesús lidzy Caifás aan lëë xaa kuni Jesús chu yulyey. Per kwsëëbty xaa leñ yulyey, por deelñee sëëb xaa Israel leñ lidzy xaa sit, chilody kaw xtsee xaa paskw, porñee singo xñabey xley xaa. ²⁹ Por ngo lëë Pilat pchoo leñ yulyey, aan lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos xkëëkiy do xaa re?

³⁰ Tsigo kchësy xaa chëb:

—Deelñee nyody xfalt xaa re, nyoopniidy noo xaa lool.

³¹ Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan kol kuñ kyalxtisy sinak xñabey xley do.

Per lëë xaa Israel go chëb:

—Chilody kuuty noo meñ, por xlaady xleey noo.

³² Singo chëb xaa go parñee kuñ xaa cumplir nii kwnee Jesús tsiñee chëb Jesús xa kety Jesús. ³³ Lëë Pilat byo leñ yulyey stub, lëë xaa kwtsyetsy Jesús, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Pe nli lii nak xrey meñ Israel?

³⁴ Lëë Jesús chëb:

—¿Pe kikoo kwlañ nii kñabtiitsoo nrii lon, ote no yak cho nëw lool?

³⁵ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Pe meñ Israelaa nayak? Lëë meñ xkyedzyoo ni lëë xaa nii xñabey lo pxosy biidni lii lon. ¿Pe cos beeñ gaal?

³⁶ Lëë Jesús chëb:

—Naktyaa sinak rey nii xñabey lo kislyu re. Deelñee nyakaa sinak rey lo kislyu re, ndily kchë meñ nii no xladaa parñee nyaabtyaa ña xaa Israel nii xñabey. Per naktyaa sinak rey lo kislyu re.

³⁷ Tsigo lëë Pilat chëb:

—¿Nli tsigo busy nii reeyoo?

Lëë Jesús chëb:

—Lii xñee nii reeyaa, per lëën koly ni lëën byely lo kislyu re parñee kñen tiitsli. Aan kchësy meñ nii xsal tiitsli xkëëtyag xtitsaa.

³⁸ Lëë Pilat chëb:

—¿Pe cos nak kaa tiitsli?

Lëë meñ kuty Jesús
(Mt. 27:15-31 ; Mr. 15:6-20 ; Lc. 23:13-25)

Loxsye kwnabtiits Pilat lo Jesús, lëë Pilat pchoo ley stub aan lëë xaa chëb lo meñ Israel:

—Kindy xfalt xaa re.³⁹ Per nak xcostumbre to nii no klaan tu xaa nii no skiiib na paskw. ¿Pe chakladzy to nii klaan xrey do?

⁴⁰ Kchësy meñ kwchuptsyë chëb:

—¡Klaadyoo xaa gue! ¡Blaa Barrabás!

Aan tu ngbaan nak Barrabás.

19 ¹ Tsigo lëë Pilat kwnabey ptee soldad cheñ Jesús. ² Lëë soldad psaa tu coron yakitsy aan lëëw psoob xaa kik Jesús ni lëë xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë. ³ Loxsye ngo lëë soldad big lo Jesús xñee:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

Aan byaasy xaa lo Jesús.

⁴ Lëë Pilat pchoo leñ yulyey stub aan lëë xaa chëb:

—Kol kuy gaanoo, lëë xaa kwlin parñee kan do nii nody xfalt xaa.

⁵ Sob coron yakitsy kik Jesús ni nakw xaa ladx nixñë yë go pchoo xaa ley. Lëë Pilat chëb:

—¡Lëë xaa nii kwanaasy to so nu!

⁶ Tsiñee lëë xaa nii xñabey lo pxosy ni lëë mayor kon Jesús, lëë xaa bislo kwchuptsyë xaa, xñee xaa:

—¡Pkëë xaa lo crusy! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—Kol tsini xaa aan lëë do kol jkëë xaa lo crusy por xyeñdyaa pe cos nak xfalt xaa.

⁷ Per lëë meñ Israel chëb:

—Chaap noo tu ley aan lo xleey noo xñee nii no nii kety xaa nii kñee nak Xiñ Dios. Aan lëë xaa gue xñee nii lëë xaa nak Xiñ Dios.

⁸ Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, mastre ptsyeb xaa. ⁹ Lëë xaa kwsëëb leñ yulyey stub, aan lëë xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Cho xaal?

Per kwëbty Jesús.

¹⁰ Lëë Pilat chëb:

—¿Xkyëbtyoo nawen? ¿Nandyoo nayak nii ñan no kyalxtisy? Schilo kñabeyaa kyëël lo crusy ni schiloo gaa kñabeyaa laal.

¹¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nchilody nyabeyoo lon deelñee neesty Dios tiits. Por ngo nii mastre no xtol meñ nii biidni naa lool que xtoloo.

¹² Destye wor go lëë Pilat byub mod nii nlaa xaa Jesús, per lëë meñ Israel kwchuptsyë chëb:

—¡Deelñee klaal xaa gue, lëdy xamigw xtisy Roma nakoo! ¡Por falt xko xaa nii chakladzy kak rey lo xtisy Roma!

¹³ Tsiñee lëë Pilat biñ ngo, lëë xaa kwlii Jesús ley aan lëë xaa kwsob lo ley nii xñee meñ Letsy Kyo. Siko xsyob xaa tsiñee chuñ xaa kyalxtisy. Gabatá lë lo ley go con tiitsë hebreo. ¹⁴ Mer xwe ngbidz tse nii kxe kak paskw, lëë Pilat chëb lo meñ Israel:

—¡Lëë xrey do nri!

¹⁵ Per lëë meñ Israel chëb:

—¡No nii kety xaa! ¡No nii kety xaa! ¡Pkëë xaa lo crusy!

Lëë Pilat chëb:

—¿Pe mod skën xrey do lo crusy nawen?

Lëë xaa nii xñabey lo pxosy kwëb chëb:

—Lëdy rey xaa, por xaktyee xtisy Roma xñabey lëë noo.

¹⁶ Loxsye ngo lëë Pilat kwnabey nii koy soldad Jesús parñee kyë Jesús lo crusy.

Lëë soldad xkëë Jesús lo crusy

(Mt. 27:32-44 ; Mr. 15:21-32 ; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Tsi lëë soldad kwlii Jesús, lëë Jesús noy xicrusy par tsi Jesús laañee xñee meñ Israel Gólgota. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee nche tsit kik meñ kuty.) ¹⁸ Siko pkëë xaa Jesús lo crusy, aan tyuxlad kwi Jesús pkëë xaa tuga xaa. Grolytee lady chop xaa go kwë Jesús. ¹⁹ Kwnabey Pilat nii kwë blalan tiits kik xicrusy Jesús. Sinrri xñee tiits ko: “Jesús Nazaret, xaa nii nak xrey meñ Israel.” ²⁰ Ndaly meñ Israel blab tiits ko, por kexka leñ kyedzy pkëë xaa Jesús lo crusy. Con tiitsë hebreo ni latiñ ni griego kwë tiits ko. ²¹ Por ngo lëë xaa nii xñabey lo pxosy chëb lo Pilat:

—Jkëëdyoo: “Xrey meñ Israel”, sink pkëë: “Xaa re chëb nii lëë xaa nak xrey meñ Israel.”

²² Per lëë Pilat kwëb chëb:

—Chilody kpily nii kwnabeyaa kwë. Singootyee no nii kyaano.

²³ Loxsye pkëë soldad Jesús lo crusy, lëë xaa ptop xab Jesús aan lëëw beeñ xaa tap lë, tublë gaaw kwaa tu soldad. Per tsiñee lëë xaa blis tu ladx nool nii chakw Jesús, kon xaa nii tub ñasyako ndiib. ²⁴ Lëë xaa chëb lo xcombañer xaa:

—Khosty now. Masy kol tssoo ko now rif dyon cho kchalo.

Singo mod lëë soldad beeñ cumplir xtiits Dios nii xñee: “Kwtisy xaa xabaa ni kwloo xaaw rif.” Kchë ngo beeñtsyey soldad ko.

²⁵ Kex laañee kwë Jesús lo crusy kwche xñaa xaa chop pël, ni Mariy nii nak tsiil Cleofas, ni María Magdalena. ²⁶ Tsiñee lëë Jesús kon nii lëë xñaa xaa so kwi tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo xaa, lëë xaa chëb lo xñaa xaa:

—Lëë xiñoo so ske.

²⁷ Loxsye ngo lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—Lëë xñaal so ske.

Aan destye wor go lëë xñaa Jesús kwyo lidzy xpëédscuel xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56 ; Mr. 15:33-41 ; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nan Jesús nii lëë xaa beeñtsyey kchë nii no kak, per parñee kuñ xaa cumplir kitsy nii kë xtiits Dios, lëë xaa chëb:

—Xlyaan nis.

²⁹ Lëë tu canty nii kaktsë viñ nyi sob siko. Lëë soldad pkadz tublë ladx lo viñ go, lëëw psoob xaa lo tu punt yag nii lë hisopo, aan lëëw ptsig xaa lo Jesús. ³⁰ Lëë Jesús kwsup ladx nii kodz lo viñ go aan lëë xaa chëb:

—Lëëw nagon, lëë kchë nii no kak kok.

Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa pkéenal kik xaa aan lëë xaa kuty.

Lëë tu soldad xsëëb xlans kwi Jesús

³¹ Mer tse nii kxe kak paskw pkëë xaa Jesús lo crusy, aan kwnëdy meñ Israel nii nyaan meñ kuty ko lo crusy tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiiñ, porñee tir nda nak tse go. Por ngo lëë xaa kuneo lo Pilat parñee kñabey Pilat ketsy ksa niy xaa nii kwë lo crusy ni kñabey Pilat nii kyety ksa xaa go lo crusy. ³² Lëë soldad kwey aan lëë xaa kwtiitsy niy chop xaa nii kwë kwi Jesús lo crusy. ³³ Per tsiñee lëë xaa big kex lo Jesús, kwtiisty xaa niy Jesús, porñee kon xaa nii lëë Jesús tse lox kuty.

³⁴ Per lëë tu soldad pxaly kwi Jesús con lans, aan nonsyke cheñ ni nis pchoo. ³⁵ Lëë xaa nii kono chutiitso. Nli xtiits xaa, ni nan gaa xaa nii tiitsli xñee xaa parñee wi do kniladzyo. ³⁶ Lëë kchë cos re kok parñee kak cumplir xkitsy Dios laañee xñee: “Ni tublë xtsit xaa kiisty meñ.”

³⁷ Leñ xkitsyak Dios xñee: “San meñ xaa nii kyaly kwi con lans.”

Lëë Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61 ; Mr. 15:42-47 ; Lc. 23:50-56)

³⁸ Lëë tu xaa Arimatea nii lë José kuneo lo Pilat parñee klis xaa xcuerp Jesús. Wi José kwyo xlad Jesús, per ni tu cho lo chëbty xaaw, porñee ptsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Lëë Pilat pteedy tiits, aan lëë José blis xcuerp Jesús. ³⁹ Wi tu xaa nii lë Nicodemo, nii kuneo lo Jesús tu kyool, ptsiñ. Noy xaa masy tu kalyptsii kil ngwaan xlyaa nex nii nyaan con kizh nii lë mirra ni áloe. ⁴⁰ Chop José Nicodemo pchal xcuerp Jesús ladx nii kodz lo ngwaan xlyaa nex, por singo xkeetsy meñ Israel meñ kuty.

⁴¹ Kex tu lo kwaa kwë Jesús lo crusy, aan lo kwaa go ndeeñ tu paa kub. Ni tu cho karty jkyeetsy leeñgo. ⁴² Tse nii kxe kxiladzy meñ Israel lo tsiiñ nak tse go. Por ngo lëë xaa pkeetsy Jesús leñ paa go, porñee kexka siko ndeeño.

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10 ; Mr. 16:1-8 ; Lc. 24:1-12)

20 ¹ Lëë tse tminkw bii nguey lëë María Magdalena kwey chu paa, aan lëë me kon nii xoobtre kyo nii ntse chu paa. ² Tsigo lëë me kwloo corr ptsiñ me laañee no Pedre chop tu mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús, aan lëë me chëb:

—Lëë meñ kwlii xcuerp Jesús leñ paa aan ndoondy pa kulo meño.

³ Wor go kazh lëë Pedre si chu paa chop mëëdscuel go. ⁴ Chop xaa kwloo corr, per klo mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús ptsiñ chu paa.

⁵ Lëë xaa kwsinchuñ par kuy xaa leñ paa, per xaktyee ladx nii pchal Jesús kon xaa, aan kwsëëbty xaa leñ paa. ⁶ Xitsyak xaa nal Pedre. Lëë Pedre kwsëëb leñ paa, aan xaktyee gak kchë ladx nii pchal Jesús kon Pedre. ⁷ Per lëë xaa kon nii nixty ladx nii pxituu kik Jesús laañee nche ladx pchal xcuerp Jesús, sink lëëw nix tublad nyecho. ⁸ Tsigo lëë mëëdscuel nii klo ptsiñ chu paa kwsëëb, aan loxsye kon xaa kchë ngo, lëë xaa bniladzy nii pañ Jesús. ⁹ Karty kyeñ xaa xkitsy Dios nii xñee nii no nii kpañ Jesús wor go. ¹⁰ Loxsye ngo lëë chop xpëëdscuel Jesús sey laañee xkwës xaa.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Per lëë Mariy byaan chu paa choon. Lëë me kwsinchuñ par kuy me leñ paa, ¹² aan lëë me kon nii lëë chop angly nii nakw ladx rusy nche sob laañee pxoob xcuerp Jesús. Tu angly sob nëz laañee kwyo kik Jesús, lëë stu angly sob nëz laa kwyo niy xaa. ¹³ Lëë angly kwnabtiits lo me chëb:

—¿Penak nii choonoo?

Lëë me kwëb, chëb me:

—Porñee lëë meñ biy xcuerp Jesús, aan nandyaa pa kulo meño.

¹⁴ Nonsyak chëb me ngo, tsíñee lëë me psuugw lo me, aan lëë me kon nii lëë Jesús so siko, per byeñdy me nii Jesúso. ¹⁵ Lëë Jesús chëb lo me:

—¿Penak nii choonoo? ¿Cho xyuboo?

Nladzy me te xaa nii xkyénap kwaa gow. Por ngo lëë me chëb:

—Xey, deelñee lii biy xcuerp Jesús, kwnë pa kulolo parñee kyoyno.

¹⁶ Tsigo lëë Jesús chëb:

—¡Mariy!

Lëë me byoogw wxooñ, aan lëë me chëb con tiitsë hebreo:

—¡Rabuni! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Maestre.)

¹⁷ Lëë Jesús chëb:

—Blaan, por karty kyan lo Tat Tios. Per byey aan kudzy lo xpëëdscuelaa nii lëën kya lo xDios no. Lëë xaa nak pxosyaa ni lëë gak kaa xaa nak pxosy to.

¹⁸ Lëë María Magdalena kunitiits lo xpëédscuel Jesús. Chëb me nii lëë me kon Jesús ni chëb me kchë nii chëb Jesús lo me.

Lëë Jesús xyaklo lo xpëédscuel (Mt. 28:16-20 ; Mr. 16:14-18 ; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Misme tse tminkw ko lëë xpëédscuel Jesús pkaal lsa, aan lëë xaa byoogw yu, porñee xtsyeb xaa meñ Israel nii xñabey. Tsiñee lëë lyu pkyey lëë Jesús kwsëëb leñ yu aan lëë xaa kwso grolyee lady xpëédscuel xaa, chëb xaa:

—Kakni Dios to dyon.

²⁰ Loxsye chëb xaa ngo, lëë xaa bluuuy ña xaa ni kwi xaa laaÑee kwsëëb lans, aan kchësy xpëédscuel xaa ble. ²¹ Lëë Jesús chëb stub:

—Dios kakni do. Lëën kxal lëë do sinak nii pxaal Tat Tios naa.

²² Lëë Jesús blub lo xpëédscuel aan lëë xaa chëb:

—Kol klaa sëëb Kyalbini Ntson leñ styoo do. ²³ Kchësy meñ nii kuñ do perdón kpily xtol, per kpildy xtol kchësy meñ nii kuñdy to perdón.

Lëë Jesús xñee lo Max

²⁴ Worñee kwey Jesús, kindy tu xpëédscuel xaa nii lë Max. (Kwach kwloolë xaa Max.) ²⁵ Lëë xcombañer Max chëb lo Max:

—Lëë noo ptyon Jesús.

Per lëë Max chëb:

—Deelñee kandyaa ña xaa laaÑee kwsëëb clav, ni ksëëbtyaa xkweñaa laaÑee kwsëëb clav ni laaÑee kwsëëb lans, knilastyaa nii kon do xaa.

²⁶ Lëë kwloxo xon kpidz, lëë xpëédscuel Jesús pkaal lsa stub, aan wi Max no lady xaa tse go. Per nikxe tsietsy ntse xaa chu puert, lëë Jesús kwsëëb. Aan lëë Jesús kwso grolyee lady xaa chëb:

—Kakni Dios to dyon.

²⁷ Tsigo lëë xaa chëb lo Max:

—Psëëb xkweeñoo lo pat ñan, ni bneetsy ñal nu parñee ksëëblo kwin. Jkandy kikoo, sink bniladzy.

²⁸ Lëë Max chëb:

—¡Lii xñabey ni lii nak Dios!

²⁹ Lëë Jesús chëb:

—Porñee konoo naa, ngo nii xniladzyoo nii naa nak Dios. Dichos kchë meñ nii kondy naa aan xniladzy xtitsaa.

Penak nii kwë kitsy re

³⁰ Këdy kchë kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwyo xaa lady xpëédscuel xaa leñ kitsy re. ³¹ Per lëë kchë nrii kwë parñee kniladzy to nii lëë Jesús nak Crist, ni kniladzy to nii lëë xaa nak Xiñ Dios. Deelñee kniladzy to xtiits xaa, lëë do jkaa tu kyalmabañ nii nitylody.

Lëë Jesús xyaklo lo kadzy xpëédscuel

21 ¹Loxsye ngo, lëë Jesús byaklo lo xpëédscuel chu nistoo nii lë Tiberias. Sinrii mod byaklo xaa. ²Lëë Simoñ Pedre nche ksa

Max nii kwloolë meñ Kwach, ni tu xaa Caná nii pcholë Natanael, ni xiñ Zebedeo, ni schop xpëédscuel Jesús. ³Lëë Simoñ Pedre chëb lo xaa:

—Lëën kénasy mël.

Tsigo lëë xcombañer xaa chëb:

—Wi noo syënaal lii.

Lëë xaa kwyo barkw, lëë xaa si. Per ni tu mël kwnaasty xaa kyool go.

⁴Tsiñee lëë lyu mer kyaani, lëë Jesús ptsiñ chu nistoo go, per byeñdy xpëédscuel xaa nii lëë xaaw. ⁵Lëë Jesús chëb:

—¿Pe ni tu mël karty kñaasy to?

Lëë xpëédscuel xaa chëb:

—Ni tu ma.

⁶Tsigo lëë Jesús chëb:

—Kol kchon xkyex to kwi barkw nëzli tsuin kñaasy to mël.

Lëë xaa psoob tiits, aan loxsye ngo xlyëbty xaa kwii xaa kyex lo nis, porñee singootyee ndaly mël kwnaasy xaa. ⁷Tsigo lëë mëédscuel nii mastre xkëstyoo Jesús chëb lo Pedre:

—¡Lëë Jesús ngue!

Siikñee biñ Simoñ Pedre nii Jesúso, lëë xaa kokw xab xaa, porñee nakwty xaa xab xaa, aan lëë xaa kwsëeb lo nis. ⁸Lëë stubla xpëédscuel Jesús ptsiñni barkw chu nis, porñee kiin tu kyoow metre nak laañee so barkw par chu nis. Ngopxax xaa kyex nii kaktsë mël. ⁹Tsiñee lëë xaa byety leñ barkw, kon xaa nii lëë ki tse noyek, ni lëë tu mël tse xoob lo ki, ni lëë xaa kon nii lëë kyaxtily ntsiib. ¹⁰Lëë Jesús chëb:

—Kol tèni bla mël nii kal lox kwnaasy to.

¹¹Lëë Simoñ Pedre kwyëp leñ barkw aan lëë xaa kwtopxax kyex nii kaktsë kchë mël ngol axte chu nis. Aan nikxe nii no tu kyoow choowptsiptson mël leñ kyex ko, per pchostyo. ¹²Lëë Jesús chëb:

—Kol tè kxiincheñ do.

Aan ni tu xpëédscuel xaa byaxty nyabtiits cho nak xaa, porñee kchë xaa nan nii Jesúso. ¹³Lëë Jesús kwseñ kyaxtily aan lëëw kwtiisy xaa. Singo gak kwtiisy xaa mël.

¹⁴Lëëw byon vuelt nii xyaklo Jesús lo xpëédscuel loxsye pañ xaa.

Lëë Jesús xñee lo Pedre

¹⁵Tsiñee lëë wxiincheñ kwlox, lëë Jesús chëb lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa sinak nii xkëstyoo xaa re naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

¹⁶ Lëë Jesús kwnabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre stub, chëb xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Lëë Pedre chëb:

—Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily.

¹⁷ Lëëw byon vuelt nii lëë Jesús xñabtiits lo xiñ Juan nii lë Simoñ Pedre xñee xaa:

—Simoñ, ¿pe xkëstyool naa?

Tsigo lëë Pedre pteenë, porñee lëëw byon vuelt nii xñabtiits xaa dyon pe xkëstyoo Pedre xaa, aan lëë Pedre chëb:

—Nody tu cos nii nandyoo. Nanoo nii xkëstyoon lii.

Lëë Jesús chëb:

—Deelñee xkëstyool naa busy, kon meñ nii xniladzy xtitsaa sinak nii xtyoon mëkwxiily. ¹⁸ Nli xñen nii worñee kokoo xaa yeeñ, yuuboo pxituu leñoo par tsil laañee kokladzyoo. Per tsiñee lëël kox, lëël klis ñal parñee kxituu meñoo, ni lëë meñ tsini lii laañee chaklastyoo tsil.

¹⁹ Tsiñee lëë Jesús chëb ngo, lëë xaa kwnee xa no nii kety Pedre parñee kuuñ ksak xaa Dios. Loxsye ngo lëë xaa chëb lo Pedre:

—iTënal naa!

Mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús

²⁰ Tsiñee lëë Pedre psuugw lo, kon xaa nii lëë mëëdscuel nii mastre xkëstyoo Jesús nal xitsy xaa. Lëë xaa go sob kwi Jesús wtse nii kok xtsee, ni lëë xaa go kwnabtiits chëb: “Jesús, ¿cho kakniladzy lii?”

²¹ Tsigo lëë Pedre chëb lo Jesús:

—Lëë xaa rek, ¿xa kak xaa?

²² Lëë Jesús chëb:

—Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikechen, ¿pe xcueentoo ngo? Tënal naa.

²³ Por ngo lëë tiits pchoots klyaal lady xaa nii kejty mëëdscuel go. Per chëbty Jesús nii kejty xaa, sink lëë xaa chëb: “Deelñee klyañ styoon nii kpañ xaa axte nii kpikechen, ¿pe xcueentoo ngo?”

²⁴ Lëë mer xpëëdscuel Jesús ngo xñee kchë nrii, ni lëë xaa pkëëw. Ni ndon gaa noo nii tiitsli xñee xaa.

²⁵ Tir ndaly nii beeñtsyey Jesús. Deelñee nguiëw lo kitsy kchë kchësyo, buty ngaady lo kislyu nyotsey kchësy libre nii nguië.